

II

(Besluiten waarvan de publicatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 30 juni 2004

betreffende een reeks door België voorgenomen fiscale maatregelen ten behoeve van het zeevervoer

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2004) 2040)

(Slechts de teksten in de Nederlandse en de Franse taal zijn authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(2005/417/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 88, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name op artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig de genoemde artikelen te hebben aangemaand hun opmerkingen te maken ⁽¹⁾, en gezien deze opmerkingen,

Overwegende hetgeen volgt:

1. PROCEDURE

1.1. Overzicht van de procedure

(1) Bij schrijven van 14 juni 2002 van haar permanente vertegenwoordiging heeft de Belgische regering bij de Commissie overeenkomstig artikel 88, lid 3, van het Verdrag een reeks belastingmaatregelen aangemeld, namelijk maatregelen ten behoeve van de koopvaardij, neergelegd in een ontwerp van programmawet. Het geheel aan maatregelen is geregistreerd in het register van aangemelde steunmaatregelen onder referentienummer N 433/02. Nog voordat de Commissie zich over de maatregelen heeft kunnen uitspreken, zijn de maatregelen vastgelegd in de programmawet van 2 augustus 2002.

(2) Op 19 maart 2003 heeft de Commissie besloten ⁽²⁾ de formele onderzoeksprocedure van artikel 6 van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22 maart 1999 tot vaststelling van nadere bepalingen voor de toepassing van artikel 93 van het EG-Verdrag ⁽³⁾, in te leiden ten aanzien van bepaalde aspecten van de programmawet van 2 augustus 2002 (waarna het dossier opnieuw is geregistreerd, namelijk onder het nieuwe nummer C 20/03) en de overige bepalingen van de programmawet ten behoeve van het zeevervoer goed te keuren.

(3) Bij koninklijk besluit van 7 mei 2003 hebben de Belgische autoriteiten de inwerkingtreding vastgesteld voor alle bepalingen van de programmawet ten behoeve van de zeescheepvaart (namelijk de artikelen 115 tot 127 van genoemde programmawet) waarbij in de aanhef is bepaald dat „dit koninklijk besluit aan de belastingplichtige geen rechtsgrond biedt om zich ten aanzien van de belastingadministratie of de nationale rechtbanken te kunnen beroepen op de toepassing van fiscale steunmaatregelen waarvan de verenigbaarheid door de Commissie wordt onderzocht” op grond van het besluit van de Commissie van 19 maart 2003.

(4) Bij schrijven van 7 mei 2003 hebben de Belgische autoriteiten hun opmerkingen kenbaar gemaakt ten aanzien van het besluit van de Commissie van 19 maart 2003.

⁽²⁾ Zie voetnoot 1.

⁽³⁾ PB L 83 van 27.3.1999, blz. 1. Verordening gewijzigd bij de Toetredingsakte van 2003.

⁽¹⁾ PB C 145 van 21.6.2003, blz. 4.

- (5) Bij schrijven van 26 juni 2003 heeft de Commissie verscheidene aanvullende vragen aan de Belgische autoriteiten gesteld. Na een herinnering door de Commissie bij schrijven van 18 augustus 2003, hebben de Belgische autoriteiten bij schrijven van 12 september 2003 deze vragen beantwoord.
- (6) Op 17 januari 2004 zijn nieuwe communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie* ⁽⁴⁾. Deze zijn op dezelfde dag in werking getreden.

1.2. Benaming van de steun

- (7) Deze beschikking heeft betrekking op de fiscale maatregelen ten behoeve van het zeevervoer zoals deze zijn opgenomen in de programmawet van 2 augustus 2002, titel V — Financiën, hoofdstuk I — Zeescheepvaart.

1.3. Begunstigden van de steun

- (8) De begunstigden van de verschillende steunregelingen zijn in België gevestigde ondernemingen die werkzaam zijn in de sector van het zeevervoer, de exploitatie van natuurlijke rijkdommen op zee en de sleepvaart.

1.4. Doelstelling van de steun

- (9) De voornaamste doelstelling van de voorgenomen fiscale maatregelen bestaat erin alle schepen die door Belgische ondernemingen worden beheerd terug te brengen onder de nationale vlag, waarvan de gehele koopvaardijvloot zich had afgekeerd.

2. GEDETAILEERDE BESCHRIJVING VAN DE STEUNMAATREGEL

- (10) De programmawet voorziet in een reeks maatregelen ten behoeve van het zeevervoer in België:
- een regeling voor de forfaitaire vaststelling van de belastbare winst op basis van de tonnage voor de zeescheepvaartmaatschappijen;
 - een geheel van maatregelen ten gunste van scheepvaartondernemingen die niet opteren voor de forfaitaire vaststelling van de belastbare winst op basis van de tonnage, welke maatregelen bestaan uit een versnelde afschrijving van de zeeschepen, een vrijstelling van meerwaarden bij de verkoop van zeeschepen, vrijstelling op voorwaarde van herbelegging, alsmede belastingaftrek bij de aankoop van zeeschepen;
 - de afschaffing van het registratierecht op de inschrijving van hypothecken op zeeschepen;

- een regeling die de forfaitaire vaststelling van de belastbare winst mogelijk maakt op basis van de tonnage voor beheerders van schepen voor rekening van derden, aangezien zij dienstverrichters voor rekening van de reders zijn.

- (11) Bij de forfaitaire vaststelling van de belastbare winst op basis van de tonnage ⁽⁵⁾ wordt, voor de zeescheepvaartondernemingen die voor dit stelsel hebben gekozen, de belastinggrondslag die wordt gebruikt voor de berekening van de vennootschapsbelasting, vervangen door een forfaitair bedrag dat is vastgesteld op basis van de tonnage van de betrokken vloot. De regeling kent geen enkele voorwaarde met betrekking tot de vlag waaronder de schepen varen.
- (12) Een vergelijkbaar mechanisme dat leidt tot de vaststelling van een nog gunstiger forfaitair bedrag is voorzien voor de beheerders van schepen voor rekening van derden, maar deze is onderworpen aan de voorwaarde dat driekwart van de beheerde vloot onder Belgische vlag vaart.

2.1. Forfaitaire winstvaststellingsregeling

- (13) Voor de forfaitaire winstvaststellingsregeling kunnen zeeschepen in aanmerking komen die worden gebruikt voor de volgende in aanmerking komende activiteiten:
- de exploitatie van een zeeschip voor het vervoer van goederen of personen in het internationaal verkeer over zee, dan wel ten behoeve van de exploratie of exploitatie van natuurlijke rijkdommen op zee;
 - de winst behaald met de exploitatie van een schip, met zeebrief, voor het verrichten van sleepvaart, voor het verrichten van hulpverlening en voor andere werkzaamheden op zee;
 - alle activiteiten die direct samenhangen met de hiervoor bedoelde exploitatie.
- (14) Bij schrijven van 5 september 2002 hebben de Belgische autoriteiten verduidelijkt dat de activiteiten van de visserijsector niet in aanmerking komen.
- (15) Het bedrag van de vennootschapsbelasting voor scheepvaartondernemingen ⁽⁶⁾ die voor deze regeling kiezen, wordt forfaitair vastgesteld op basis van de nettotonnage van hun voor steun in aanmerking komende schepen. De belastinggrondslag waarop de tarieven van de vennootschapsbelasting worden toegepast, is gelijk aan de som van de bedragen die zijn verkregen voor elk van de voor steun in aanmerking komende schepen ⁽⁷⁾ volgens het volgende barema per schijf van 100 nettoton (NT) en

⁽⁵⁾ Ook „tonnagebelasting” of, in het Engels, „tonnage tax” genoemd.

⁽⁶⁾ Zie punt 2.8. van het besluit van de Commissie van 19 maart 2003.

⁽⁷⁾ Zie voetnoot 6.

⁽⁴⁾ PB C 13 van 17.1.2004, blz. 3.

per periode van 24 uur die is ingegaan, ongeacht of het schip al dan niet operationeel is:

	(in EUR per 100 NT)
tot en met 1 000 NT	1,00
van 1 001 tot 10 000 NT	0,60
van 10 001 tot 20 000 NT	0,40
van 20 001 tot 40 000 NT	0,20
vanaf 40 001 NT	0,05

(16) Zeescheepvaartondernemingen die voor deze regeling inzake forfaitaire vaststelling van de winst kiezen, blijven hieraan gedurende tien jaar onderworpen. Na afloop van deze periode wordt de regeling stilzwijgend verlengd met een nieuwe periode van tien jaar, tenzij de betrokken onderneming van tevoren heeft laten weten dat zij niet langer onder de forfaitaire regeling wenst te vallen.

(17) Bovendien voorziet de regeling in aanvullende belastingverminderende maatregelen voor de meest recente schepen. Uit hoofde van artikel 119, lid 2, van de programmawet wordt de belastbare winst die overeenkomstig de voornoemde tarieven forfaitair is vastgesteld, namelijk verminderd met:

- 50 % van het forfait per dag voor zeeschepen met een ouderdom van minder dan vijf jaar, te rekenen vanaf de opleveringsdatum;
- 75 % van het forfait per dag voor zeeschepen met een ouderdom van ten minste vijf jaar, maar minder dan tien jaar, te rekenen vanaf de datum van oplevering.

(18) De ouderdom van een schip wordt bepaald op basis van de datum van oplevering zoals vastgesteld door de scheepshypotheekbewaarder of de bevoegde registratieautoriteit.

(19) Uit hoofde van artikel 120, lid 2, van de programmawet kunnen eerdere beroepsverliezen niet worden afgetrokken van de op forfaitaire wijze vastgestelde belastinggrondslag. Het eventuele niet verrekende gedeelte van de verliezen uit zeescheepvaart, zoals het bestaat op het ogenblik dat de winst uit zeescheepvaart voor de eerste keer wordt vastgesteld aan de hand van de tonnage, kan na het verstrijken van de periode waarvoor de winst aldus wordt vastgesteld, opnieuw in mindering worden gebracht. Bij uitzondering mogen van de forfaitaire vastgestelde belastinggrondslag beroepsverliezen worden afgetrokken die gedurende dezelfde belastbare periode werden geleden door een andere divisie van het bedrijf, voorzover en in de mate waarin het niet mogelijk was deze beroepsverliezen af te trekken van de winst van enige andere divisie van de onderneming, waarvoor geen forfaitaire vaststelling van de belastbare winst geldt.

2.2. Belastingmaatregelen ten gunste van scheepvaartondernemingen die niet opteren voor de forfaitaire vaststelling van de belastbare winst

(20) Voor alle belastbare tijdperken gedurende welke een scheepvaartonderneming niet onderworpen is aan de forfaitaire vaststelling van de belastbare winst, kan de onderneming gebruikmaken van drie typen fiscale maatregelen die een afwijking vormen op het Belgische Wetboek van de inkomstenbelastingen van 1992.

2.2.1. Versnelde afschrijving ⁽⁸⁾

(21) Op de aanschaf van nieuwe of tweedehandse schepen, welke voor de eerste maal in bezit van een Belgische belastingplichtige komen, delen van dergelijke schepen en de kosten voor grote herstellingen of verbouwingen welke worden uitgevoerd bij de aanschaf van tweedehandse schepen, mogen de volgende afschrijvingen worden toegepast:

- 20 % voor het boekjaar van ingebruikneming;

⁽⁸⁾ Maatregel voorzien bij artikel 121 van de programmawet van 2 augustus 2002:

„Art. 121

§ 1. Onder voorbehoud van de in deze afdeling vermelde afwijkingen worden de afschrijvingen op nieuwe en tweedehandse zeeschepen bepaald overeenkomstig de artikelen 61 tot 64 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

§ 2. Voor nieuwe zeeschepen, delen in mede-eigendom van nieuwe zeeschepen en scheepsaandelen in nieuwe zeeschepen mogen de volgende afschrijvingspercentages worden aangenomen: voor het boekjaar van de ingebruikneming 20 %, voor ieder van de volgende twee boekjaren 15 %. Vervolgens per boekjaar tot volledige afschrijving 10 %.

§ 3. De afschrijvingstekorten betreffende de eerste drie boekjaren te rekenen vanaf het boekjaar waarin het zeeschip in de vaart werd gebracht, worden ingehaald tijdens de belastbare tijdperken die volgen op dat waarin het tekort is ontstaan, zelfs buiten de normale afschrijvingsduur overeenkomstig § 2, met dien verstande dat de totale jaarlijkse afschrijvingsannuïteit per zeeschip in geen geval meer dan 20 % van de aanschaffings- of beleggingswaarde mag bedragen.

§ 4. Zeeschepen die overeenkomstig het in dit artikel vermelde stelsel worden afgeschreven, komen niet in aanmerking voor het keuzestelsel van degressieve afschrijvingen voorzien in artikel 64 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

§ 5. Zeeschepen, delen in mede-eigendom van zeeschepen en scheepsaandelen in zeeschepen die niet in nieuwe staat zijn verkregen, komen in aanmerking voor afschrijving als vermeld in de §§ 1 tot 4, wanneer deze schepen voor het eerst in het bezit van een Belgische belastingplichtige komen. Zeeschepen die niet in nieuwe staat zijn verkregen en die ingevolge het eerste lid niet in aanmerking komen voor afschrijving als vermeld in de §§ 1 tot 4, mogen lineair worden afgeschreven over de normale gebruiksduur. De afschrijvingen als vermeld in de §§ 1 tot 4 zijn mede van toepassing op de bij aankoop van tweedehandse zeeschepen gedane kosten wegens grote herstellingen en inrichting.

§ 6. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing gedurende de periode tijdens dewelke de winst uit zeescheepvaart wordt vastgesteld aan de hand van de tonnage.

§ 7. Bij vervreemding na afloop van de periode gedurende dewelke de winst uit zeescheepvaart wordt vastgesteld aan de hand van de tonnage, wordt voor de berekening van de meerwaarde als vermeld in artikel 122, de fiscale nettowaarde vastgesteld op basis van de normale fiscale afschrijvingsregels, met inbegrip van de periode waarin de winst uit zeescheepvaart werd bepaald aan de hand van de tonnage.”

- 15 % voor ieder van de volgende twee boekjaren;
 - 10 % voor ieder van de volgende boekjaren, tot volledige afschrijving.
- (22) De afschrijvingstekorten betreffende de eerste drie boekjaren te rekenen vanaf het boekjaar waarin het zeeschip in de vaart werd gebracht, kunnen worden ingehaald tijdens de belastbare tijdperken die volgen op dat waarin het tekort is ontstaan, zelfs buiten de normale afschrijvingsduur, met dien verstande dat de totale jaarlijkse afschrijvingsannuïteit per zeeschip in geen geval meer dan 20 % van de aanschaffingswaarde mag bedragen.
- (23) Zeeschepen die aldus worden afgeschreven, komen niet in aanmerking voor het keuzestelsel van degressieve afschrijvingen voorzien in artikel 64 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen van 1992.
- (24) Zeeschepen die niet in nieuwe staat worden verkregen en die niet voor het eerst in het bezit van een Belgische belastingplichtige komen, mogen lineair worden afgeschreven over de normale gebruiksduur.
- (25) Met de bijzondere afschrijvingsregeling van de programmawet wordt een administratieve maatregel die reeds decennialang in België wordt toegepast, in een wet neergelegd. Besloten werd deze maatregel op te nemen in een wet om de rechtszekerheid te vergroten en de continuïteit van het systeem te waarborgen.
- 2.2.2. *Vrijstelling van meerwaarden bij de verkoop van zeeschepen*

- (26) In artikel 122 ⁽⁹⁾ is bepaald dat meerwaarden die worden gerealiseerd bij de verkoop van zeeschepen, zijn vrijgesteld van belasting, voorzover het vervreemde zeeschip/de

⁽⁹⁾ Maatregel voorzien bij artikel 122 van de programmawet van 2 augustus 2002:

„Art. 122

§ 1. Onder voorbehoud van de in deze afdeling vermelde afwijkingen, zijn de bepalingen als vermeld in artikel 190 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, van toepassing op de meerwaarden verwezenlijkt op zeeschepen door binnenlandse vennootschappen of Belgische inrichtingen van buitenlandse vennootschappen die uitsluitend activiteiten uitoefenen zoals omschreven in artikel 115, § 2.

§ 2. Wanneer een bedrag gelijk aan de verkoopwaarde wordt herbelegd op de wijze en binnen de termijnen als hierna gesteld, worden de meerwaarden gerealiseerd bij vervreemding van zeeschepen, vrijgesteld, voorzover de vervreemde zeeschepen sedert meer dan 5 jaar vóór hun vervreemding de aard van vaste activa hadden.

§ 3. De herbelegging moet gebeuren in zeeschepen, delen in mede-eigendom in zeeschepen, in scheepsaandelen of in aandelen van een vennootschap-scheepsexploitant die haar maatschappelijke zetel in de Europese Unie heeft.

vervreemde zeeschepen sedert meer dan vijf jaar vóór hun vervreemding de aard van vaste activa hadden, en wanneer een bedrag ten minste gelijk aan de verkoopwaarde binnen vijf jaar wordt herbelegd in de aankoop van zeeschepen, delen in mede-eigendom in zeeschepen, in scheepsaandelen of in aandelen van een vennootschap-scheepsexploitant die haar maatschappelijke zetel in de Gemeenschap heeft en uitsluitend in aanmerking komende activiteiten uitoefent ⁽¹⁰⁾.

- (27) Bij ontstentenis van herbelegging onder de beschreven voorwaarden wordt de verwezenlijkte meerwaarde aangemerkt als winst van het belastbare tijdperk waarin de termijn voor herbelegging is verstreken.
- (28) De als herbelegging aangemerkte investering moet gedurende ten minste vijf jaar als actiefbestanddeel behouden blijven. Bedoelde investering kan echter eventueel vervangen worden binnen de drie maanden na vervreemding ervan. Indien op deze wijze de als herbelegging aangemerkte investering werd vervangen, gelden bij vervreemding van het vervangende actief dezelfde regels.
- (29) In geval van verkoop na het verstrijken van de periode waarvoor de belastbare winst wordt vastgesteld op basis van de tonnage, wordt voor de berekening van de meerwaarde de fiscale nettowaarde vastgesteld volgens de gewone afschrijvingsregels, ook voor de periode waarin de winst uit zeescheepvaartactiviteiten wordt bepaald op basis van de tonnage.

§ 4. De herbelegging moet uiterlijk bij de stopzetting van de beroepswerkzaamheid gebeuren en binnen een termijn van 5 jaar vanaf de eerste dag van het belastbaar tijdperk waarin de meerwaarde is verwezenlijkt, of vanaf de eerste dag van het voorlaatste belastbaar tijdperk dat de verwezenlijking van de meerwaarde voorafgaat.

§ 5. Om het in het § 1 vermelde belastingstelsel te rechtvaardigen moet de belastingplichtige bij zijn aangifte in de inkomstenbelastingen, voor het aanslagjaar van de verwezenlijking van de meerwaarde en de erop volgende aanslagjaren tot wanneer de herbelegging overeenkomstig de §§ 2 tot 4 is verricht, een opgave voegen waarvan het model door de minister van Financiën of zijn afgevaardigde wordt vastgesteld.

§ 6. Indien niet wordt herbelegd op de wijze en binnen de termijnen gesteld in §§ 1 tot § 4, wordt de verwezenlijkte meerwaarde, aangemerkt als winst van het belastbaar tijdperk waarin de herbeleggingstermijn verstreken is.

§ 7. De als herbelegging aangemerkte investering moet gedurende ten minste vijf jaar als actiefbestanddeel behouden blijven, maar kan eventueel vervangen worden binnen de drie maanden na vervreemding ervan. Indien op deze wijze de als herbelegging aangemerkte investering werd vervangen, gelden bij vervreemding van het vervangende actief de regels van dit artikel.

§ 8. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing gedurende de periode tijdens dewelke de winst uit zeescheepvaart wordt vastgesteld aan de hand van de tonnage.”

⁽¹⁰⁾ Zie punt 2.8.2 van het besluit van de Commissie van 19 maart 2003.

2.2.3. *Belastingaftrek voor de aankoop van zeeschepen* ⁽¹¹⁾

(30) Binnenlandse vennootschappen of Belgische inrichtingen van buitenlandse vennootschappen die uitsluitend voor steun in aanmerking komende activiteiten beoefenen ⁽¹²⁾, kunnen bij de aanschaf van zeeschepen in nieuwe of tweedehandse staat die voor het eerst in het bezit van een Belgische belastingplichtige komen, een investeringsaftrek genieten gelijk aan 30 % van de aanschafprijs van die zeeschepen.

(31) Indien de investeringsaftrek niet kan worden toegepast wegens ontbreken van of ontoereikende winst in het desbetreffende boekjaar, wordt de voor dat belastbaar tijdperk niet verleende vrijstelling achtereenvolgens overgedragen op de winst van de volgende belastbare tijdperken. Overeenkomstig de bepalingen die gelden voor het overdragen van verliezen bij de aanvang van het stelsel van forfaitaire vaststelling van de belastbare winst, kan het eventuele niet verrekende gedeelte van de investeringsaftrek zoals het bestaat op het ogenblik dat de winst uit zeescheepvaart voor de eerste keer wordt vastgesteld aan de hand van de tonnage, na het verstrijken van de periode waarvoor de belastbare winst aldus wordt vastgesteld, alsnog in mindering worden gebracht op de belastbare winst.

2.2.4. *Vermindering van het registratierecht voor hypotheek op zeeschepen*

(32) Het Belgische Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten wordt zodanig gewijzigd dat voor de vestiging van hypotheek op zee- en binnenschepen geen evenredig registratierecht meer verschuldigd is, ongeacht of het schip vervolgens wordt onderworpen aan het stelsel van forfaitaire vaststelling. Deze vermindering van het registratierecht geldt zowel voor de hypotheek op zeeschepen als voor de hypotheek op binnenschepen.

⁽¹¹⁾ Maatregel voorzien bij artikel 123 van de programmawet van 2 augustus 2002:

„Art. 123

§ 1. In afwijking van de artikelen 68 en 201 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 kunnen binnenlandse vennootschappen of Belgische inrichtingen van buitenlandse vennootschappen die uitsluitend activiteiten uitoefenen zoals omschreven in artikel 115 met betrekking tot zeeschepen die in nieuwe staat zijn verkregen of tweedehandse zeeschepen die voor het eerst in het bezit van een Belgische belastingplichtige komen, een investeringsaftrek genieten gelijk aan 30 % van de aanschaffingsprijs van die zeeschepen.

§ 2. De bepalingen van dit artikel zijn niet van toepassing gedurende de periode tijdens dewelke de winst uit zeescheepvaart wordt vastgesteld aan de hand van de tonnage.

§ 3. Indien een belastbaar tijdperk geen of onvoldoende winst oplevert om de investeringsaftrek te kunnen verrichten, wordt de voor dat belastbaar tijdperk niet verleende vrijstelling achtereenvolgens overgedragen op de winst van de volgende belastbare tijdperken.

§ 4. Het eventuele niet verrekende gedeelte van de investeringsaftrek zoals het bestaat op het ogenblik dat de winst uit zeescheepvaart voor de eerste keer wordt vastgesteld aan de hand van de tonnage, kan na het verstrijken van de periode waarvoor de winst aldus wordt vastgesteld, opnieuw in mindering worden gebracht.”

⁽¹²⁾ Zie voetnoot 10.

(33) In het huidige Belgische stelsel wordt voor de vestiging van een hypotheek (naast een aantal zeer beperkte vaste rechten) enerzijds een loon voor de hypotheekbewaarder aangerekend overeenkomend met 0,052 % en anderzijds een registratierecht van 0,5 % op de waarde van de hypotheek. Volgens de Belgische autoriteiten is het duidelijk dat dit laatstgenoemde recht registratie onder Belgische vlag ontmoedigt. Volgens het nieuwe stelsel wordt het registratierecht bij de vestiging van een hypotheek vastgesteld op een algemeen vast registratierecht van 25 EUR als bepaald in artikel 11, tweede en derde alinea, van het Belgische Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

(34) De overdracht van een hypotheek op een zee- of binnenschip onder bezwarende titel van de schuldvordering, de contractuele indeplaatsstelling of elke andere verrichting onder bezwarende titel, wordt eveneens onderworpen aan een registratierecht van 0,5 % overeenkomstig artikel 92/2 van dit wetboek ⁽¹³⁾. Overeenkomstig artikel 93 van hetzelfde wetboek, wordt dit registratierecht vereffend op het bedrag van de sommen die door de hypotheek gewaarborgd zijn, met uitsluiting van de intresten of rentetermijnen van drie jaren gewaarborgd door artikel 87 van de hypotheekwet van 16 december 1951.

2.2.5. *Stelsel van forfaitaire vaststelling van de belastbare winst op basis van de tonnage voor beheerders van zeeschepen voor rekening van derden* ⁽¹⁴⁾

(35) Uit hoofde van artikel 124 van de programmawet kunnen beheerders van zeeschepen voor rekening van derden eveneens in aanmerking komen voor een stelsel van forfaitaire vaststelling van de belastbare winst, maar met een tien maal zo gunstig barema als het stelsel voor scheepvaartondernemingen, aangezien voor de onder hun beheer vallende schepen dezelfde tarieven gelden per schijf van 1 000 NT in plaats van per schijf van 100 NT:

	(in EUR per 1 000 NT)
tot en met 1 000 NT	1,00
van 1 001 tot 10 000 NT	0,60
van 10 001 tot 20 000 NT	0,40
van 20 001 tot 40 000 NT	0,20
vanaf 40 001 NT	0,05

(36) Om voor deze regeling in aanmerking te komen, geldt daarentegen de voorwaarde dat ten minste 75 % van de beheerde schepen onder Belgische vlag geregistreerd is.

⁽¹³⁾ Gewijzigd bij artikel 17 van Koninklijk Besluit nr. 12 van 18 april 1967 en bij artikel 64 van de Wet van 22 december 1998.

⁽¹⁴⁾ Artikel 124 van de programmawet van 2 augustus 2002.

(37) De beheerders voor rekening van derden zijn over het algemeen dienstverrichters die de schepen voorbereiden, deze van de benodigde uitrustingen voorzien en deze bemannen voor rekening van de reder. Artikel 115, lid 4, van de programmawet definieert de beheerder van een zeeschip voor rekening van derden als „belastingplichtige [die instaat voor] het technisch beheer en/of het bemannen van een zeeschip voor rekening van derden”. Deze beheerders voor rekening van derden zijn geen vervoersondernemingen als zodanig. De Belgische autoriteiten hebben dan ook in hun schrijven van 5 december 2002 bevestigd dat het beheer van schepen voor rekening van derden moet worden beschouwd als een dienstverrichting ten behoeve van de reders en dat de beheerders voor rekening van derden geen vervoersdiensten verkopen, niet met betrekking tot goederen, noch met betrekking tot passagiers.

2.3. Overige maatregelen ten behoeve van het zeevervoer

(38) Voor het zeevervoer gelden in België tevens de volgende steunregelingen:

- een regeling inzake de volledige vrijstelling van de sociale bijdragen van de werkgevers en de gedeeltelijke vrijstelling van de sociale bijdragen van de werknemers (door de Commissie goedgekeurd bij besluiten van respectievelijk 24 februari 1998 ⁽¹⁵⁾ en 23 juni 1999 ⁽¹⁶⁾);
- een regeling inzake vrijstelling van de verplichting tot storting in de schatkist van de bedrijfsvoorheffing door de werkgevers (door de Commissie goedgekeurd bij besluit van 27 juni 2000 ⁽¹⁷⁾).

2.4. Beschrijving van de redenen voor de inleiding van de procedure

(39) Bij haar besluit van 19 maart 2003 heeft de Commissie de in de programmawet vervatte steunmaatregelen goedgekeurd met uitzondering van zeven specifieke punten in die programmawet, ten aanzien waarvan zij betwijfelde of deze met de gemeenschappelijke markt verenigbaar waren. Vier van deze zeven punten houden verband met het stelsel van forfaitaire vaststelling van de belastbare winst en drie ervan met de overige steunmaatregelen waarin de programmawet voorziet.

2.4.1. Regeling inzake forfaitaire vaststelling van de belastbare winst ten behoeve van rederijen

2.4.1.1. Tarieven voor schepen van meer dan 40 000 ton

(40) Hoewel de communautaire richtsnoeren een zodanig tarief in principe toestaan, heeft de Commissie zich wel afgevraagd of de invoering van een tarief van 0,05 EUR per schijf van 100 ton boven de 40 000 ton niet tot

concurrentievervalsing binnen de Gemeenschap zou kunnen leiden, aangezien geen van de voorheen door de Commissie goedgekeurde forfaitaire vaststellingsregelingen dergelijke gunstige tarieven voor schepen groter dan deze tonnage bevatten.

(41) Onderstaande tabel laat voor de reeds door de Commissie goedgekeurde regelingen inzake forfaitaire vaststelling de tarieven zien voor de bepaling van de belastinggrondslag, die zelf weer afhangt van het voor de rederijen geldende belastingtarief.

Tabel 1

Tarieven voor de vaststelling van de belastinggrondslag in het kader van een forfaitaire vaststelling in bepaalde lidstaten

	Tarief in EUR per schijf van 100 t en per dag							
	NL	DE	DK	UK	ES	IE	FI	FR
0-1 000 NT	0,91	0,92	0,94	0,97	0,9	1	1,38	0,93
tot en met 10 000 NT	0,67	0,69	0,67	0,73	0,7	0,75	1,03	0,71
tot en met 25 000 NT	0,46	0,46	0,4	0,48	0,4	0,5	0,69	0,47
meer dan 25 000 NT	0,23	0,23	0,27	0,24	0,2	0,25	0,57	0,24

Bron: Commissie.

(42) Zo heeft de Commissie bij schrijven van 30 oktober 2002 België gevraagd om alle informatie en argumenten te leveren die een tarief van 0,05 EUR voor schepen van meer dan 40 000 ton kunnen rechtvaardigen, aangezien de tarieven die de Commissie voordien heeft aanvaard voor recente forfaitaire vaststellingsregelingen in andere lidstaten variëren van 0,20 tot 0,25 EUR voor de grootste tonnages.

(43) In hun brief van 5 december 2002 hebben de Belgische autoriteiten de invoering van een speciaal tarief voor schepen van meer dan 40 000 ton als volgt verdedigd. Volgens de door hen verstrekte gegevens bedroeg in november 2002 het totaal aantal schepen van meer dan 40 000 nettoton in de wereld 1 257, op een wereldvloot van 28 155 schepen. Qua aantal eenheden maakt dit soort schepen slechts 4,5 % van de wereldvloot uit, maar wat draagvermogen betreft daarentegen bedraagt dit percentage 34,17 % ⁽¹⁸⁾.

(44) Slechts 143 van dit soort schepen, ofwel 0,5 % van de wereldvloot in eenheden en 3,5 % wat capaciteit betreft, staan geregistreerd in een lidstaat, zoals onderstaande, door de Belgische autoriteiten verstrekte tabel laat zien.

⁽¹⁵⁾ Brief SG(98) D/1660. Zaak NN 98/97.

⁽¹⁶⁾ Brief SG(99) D/4583. Zaak NN 35/99.

⁽¹⁷⁾ Brief SG(2000) D/105460. Zaak N 142/00.

⁽¹⁸⁾ 253 430 610 NT van de 741 600 000 NT van de wereldvloot.

Tabel 2

Aantal schepen van meer dan 40 000 ton in de lidstaten

Land	Aantal schepen	Opmerkingen
Griekenland	108	Op een Griekse vloot van 3 261 schepen waarvan 2 476 (75 %) onder een vreemde vlag volgens de UNCTAD (36 schepen > 60 000 NT waarvan 17 > 100 000NT)
Spanje	7	6 olietankers < 48 933 NT + 1 olietanker van 60 120 NT
Italië	6	2 olietankers van 45 740 NT + 4 bulkcarriers of ertstankers < 47 584NT + 1 bulkcarrier van 56 579 NT
Verenigd Koninkrijk	6	4 containerschepen < 48 880 NT + 1 olietanker van 41 316 NT + 1 olietanker van 105 889 NT
Frankrijk	4	1 bulkcarrier van 56 709 NT + 2 olietankers <100 000 NT + 1 olietanker van 108 708 NT
Duitsland	4	4 containerschepen < 42 233 NT
Nederland	4	2 containerschepen van 46 660 NT + 2 containerschepen van 48 880 NT
Luxemburg	3	3 olietankers tussen 84 545 NT en 95 323 NT
Portugal	1	1 bulkcarrier van 49 344 NT

Bron: Belgische overheid.

(45) Volgens de Belgische autoriteiten tonen bovenstaande cijfers ten overvloede aan dat de overige regelingen voor forfaitaire winstvaststelling, ondanks het degressieve tarief op basis van de tonnage van de schepen, niet voldoende rekening houden met grote schepen. Met name de tankers (53 % van de schepen van meer dan 40 000 t) en de bulkcarriers (41,7 % van de schepen van meer dan 40 000 t) nemen in de vloot van de Belgische reders een belangrijke plaats in. Op basis van deze gegevens beweren de Belgische autoriteiten dat de grootste schepen van Belgische eigenaars onder goedkope vlag zullen blijven varen, indien er voor schepen boven de 40 000 ton geen aantrekkelijk tarief wordt ingevoerd.

(46) In haar besluit van 19 maart 2003 spreekt de Commissie evenwel de vrees uit dat de invoering van een dermate laag tarief voor sommige niet-Belgische reders een reden kan zijn om hun schepen van een ander communautair register over te brengen naar het Belgische register. De Commissie is dan ook van mening dat het betrokken tarief binnen de Gemeenschap tot concurrentievervalsing zou kunnen leiden. Derhalve heeft de Commissie in verband met het voor schepen van meer dan 40 000 ton geldende tarief van 0,05 EUR per schijf van 100 NT de onderzoeksprocedure ingeleid.

2.4.1.2. Nevenactiviteiten die niet rechtstreeks met de vervoersactiviteit te maken hebben

(47) De Commissie heeft tot nu toe geweigerd om de regelingen voor forfaitaire winstvaststelling op basis van de tonnage ook te laten gelden voor activiteiten die niet

rechtstreeks met het zeevervoer te maken hebben. De Belgische autoriteiten hebben in hun schrijven van 5 december 2002 een lijst van in aanmerking komende activiteiten vermeld waarbij in een aantal gevallen ernstige twijfel is gerezen over de aanwezigheid van een rechtstreekse band met de vervoersactiviteit, namelijk:

- verwante en tijdelijke activiteiten die de onderneming uitoefent teneinde het personeel en de activa bestemd voor de hoofdactiviteit van de onderneming ten volle te benutten en voorzover deze activiteiten minimaal zijn in vergelijking met deze hoofdactiviteit;
- de verkoop van producten die niet voor verbruik aan boord bestemd zijn, zoals luxeartikelen, en het verlenen van diensten die niet rechtstreeks met het zeevervoer samenhangen, zoals gokspelen, speeltafels en casino's en excursies voor passagiers;
- reclame en marketing;
- kortetermijnbeleggingsinkomsten uit het bedrijfskapitaal, echter uitgezonderd inkomsten uit financiële vaste activa;
- „shipbrokerage"-activiteiten voor rekening van eigen schepen;
- de vervreemding van exploitatiemiddelen, zoals onroerend goed dat diende voor het beheer en andere exploitatiemiddelen die werden aangewend voor het laden en lossen van de geëxploiteerde schepen.

- (48) De Commissie is van mening dat er geen rechtstreeks verband is tussen dergelijke nevenactiviteiten en het zeevervoer en dat zij niet rechtstreeks bijdragen tot verwezenlijking van de vervoersdienst.
- (49) In haar besluit van 19 maart 2003 heeft de Commissie dan ook haar twijfel uitgesproken of de uitbreiding van de forfaitaire vaststellingsregeling tot bovengenoemde activiteiten in het onderhavige geval wel met de gemeenschappelijke markt verenigbaar is.
- 2.4.1.3. In mindering brengen op de forfaitaire belasting van verliezen die zijn geleden door andere niet onder de forfaitaire vaststellingsregeling vallende divisies
- (50) De door de Commissie goedgekeurde forfaitaire vaststellingsregelingen in andere lidstaten bevatten volgens op dit moment beschikbare gegevens geen mechanismen als dat van artikel 120, lid 1, van de programmawet⁽¹⁹⁾. Artikel 120, lid 1, voorziet in de mogelijkheid voor de maatschappijen die naast de onder de regeling vallende activiteiten ook andere activiteiten uitoefenen, om van de op basis van de tonnage vastgestelde forfaitaire belasting de in andere divisies geleden verliezen af te trekken voorzover deze verliezen niet van de winst van enige andere divisie van de maatschappij over het betreffende boekjaar hadden kunnen worden afgetrokken.
- (51) De Commissie heeft geoordeeld dat deze regel strijdig is met het algemene beginsel dat in aanmerking komende activiteiten ten behoeve van de vaststelling van de belasting strikt moeten worden gescheiden van niet in aanmerking komende activiteiten; bij alle voorheen goedgekeurde forfaitaire vaststellingsregelingen is dit beginsel in acht genomen.
- (52) De Commissie heeft derhalve vraagtekens gezet bij het voordeel dat op die manier aan de Belgische belastingplichtige rederijen wordt toegekend, en heeft de mening gevraagd van de overige lidstaten en eventuele andere belanghebbenden over de mogelijke gevolgen van deze bepaling voor de concurrentie. Derhalve is de Commissie de formele onderzoeksprocedure eveneens gestart tegen artikel 120, lid 1, van de programmawet.
- 2.4.1.4. Aftrek voor de meest recente schepen
- (53) Geen enkele van de vroeger door de Commissie goedgekeurde regelingen voorziet bij de vaststelling van de belastinggrondslag in een aftrek naar gelang van de ouderdom van het schip.
- (54) De Commissie vraagt zich in haar besluit van 19 maart 2003 af of dit bijkomend voordeel werkelijk zal stimuleren tot bevordering van de registratie onder Belgische vlag van de meest recente schepen, aangezien deze schepen eerder zullen voldoen aan de onder de Belgische vlag geldende veiligheidsvoorwaarden dan oudere schepen. De Commissie wijst erop dat eerder de neiging bestaat om oudere schepen onder goedkope vlaggen te registreren. Overigens zal deze bepaling voor schepen van minder dan tien jaar oud leiden tot een forfaitaire winstvaststelling die duidelijk lager ligt dan voor dergelijke schepen het geval zou zijn geweest in andere lidstaten waar een door de Commissie goedgekeurde regeling inzake forfaitaire winstvaststelling is ingevoerd.
- (55) Om die reden heeft de Commissie een formele onderzoeksprocedure ingeleid ten aanzien van de in artikel 119, lid 2, van de programmawet vastgelegde aftrekmogelijkheden voor minder dan tien jaar oude schepen.
- 2.4.2. Maatregelen buiten de regeling inzake forfaitaire vaststelling van de belastbare winst voor rederijen
- 2.4.2.1. Versnelde afschrijving voor schepen die niet voor het zeevervoer bestemd zijn
- (56) De regeling voor versnelde afschrijving voorziet niet in een verband met de in aanmerking komende activiteiten, hetgeen in strijd is met de eisen van de communautaire richtsnoeren. Daarom twijfelt de Commissie in haar besluit van 19 maart 2003 aan de verenigbaarheid van deze afschrijvingsregeling wat betreft de toepassing op andere schepen dan die welke bestemd zijn voor het zeevervoer of voor andere dan in aanmerking komende activiteiten worden gebruikt.
- 2.4.2.2. Vermindering van het registratierecht voor hypotheek op schepen
- (57) De maatregel houdende vermindering van de betaling van het registratierecht op vestiging van hypotheek geldt alleen voor de hypotheek op schepen, zowel voor zeeschepen als binnenschepen, met uitsluiting van hypotheek op andere soorten investeringen zoals onroerende goederen. Deze vermindering leek de Commissie bij een eerste beschouwing selectief voorzover zij slechts geldt voor een deel van de activa die het voorwerp van een hypotheek kunnen zijn en, zelfs op een laag niveau, de activiteiten bevordert waarbij gebruik wordt gemaakt van schepen. Het was de Commissie derhalve niet duidelijk of een dergelijke vermindering neerkomt op staatssteun dan wel een algemene maatregel is.
- (58) Wanneer mocht blijken dat de maatregel een steunmaatregel in de zin van het Verdrag is, heeft de Commissie sterke twijfel over de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt, aangezien deze maatregel niet alleen bevorderlijk is voor de gehele zeescheepvaart, met inbegrip van andere maritieme activiteiten dan zeevervoer, maar ook voor activiteiten met betrekking tot de binnenvaart,

(19) „Art. 120

§ 1. Van de forfaitaire winst vastgesteld tijdens een belastbaar tijdperk aan de hand van artikel 119, kunnen de beroepsverliezen geleden in een andere divisie van de vennootschap van hetzelfde belastbare tijdperk worden afgetrokken voorzover en in de mate deze beroepsverliezen niet van de winst van enige andere divisie van de vennootschap kunnen worden afgetrokken.”

die niet zijn onderworpen aan de eerdergenoemde communautaire richtsnoeren, maar aan Verordening (EEG) nr. 1107/70 van de Raad van 4 juni 1970 betreffende de steunmaatregelen op het gebied van het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren ⁽²⁰⁾. Volgens die verordening zijn dergelijke steunmaatregelen niet toegestaan.

- (59) Derhalve heeft de Commissie in haar besluit van 19 maart 2003 haar twijfel uitgesproken over de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt van de vermindering van het registratierecht voor schepen die niet bestemd zijn voor zeevervoersactiviteiten.

2.4.2.3. Forfaitaire winstvaststellingsregeling die geldt voor de beheerders van schepen voor rekening van derden

- (60) Ten aanzien van de regeling die geldt voor de beheerders voor rekening van derden heeft de Commissie in haar besluit van 19 maart 2003 allereerst opgemerkt dat hun activiteit, tenminste wat betreft de organisatie van de bedrijfstak in België, niet gelijkgesteld kan worden met een zeevervoersactiviteit. Alleen zeevervoersondernemingen vallen onder de communautaire richtsnoeren ⁽²¹⁾. België zou, zo lijkt het, de eerste lidstaat zijn die een forfaitaire winstvaststellingsstelsel wil toepassen op onderaannemers van zeescheepvaartmaatschappijen.
- (61) Ten tweede heeft de Commissie erop gewezen dat eenzelfde schip tegelijk voor de reder en voor de beheerder in aanmerking komt voor de forfaitaire winstvaststelling, waarbij laatstgenoemde nota bene tarieven geniet die tien keer lager liggen dan de voor de eerstgenoemde geldende tarieven bij de forfaitaire bepaling van de belastinggrondslag.
- (62) Ten derde heeft België geen elementen aangevoerd waaruit blijkt dat de voor beheerders voor rekening van derden geldende regeling het concurrentievermogen van de onder communautaire vlaggen varende schepen kan bevorderen. Met name is niet aangetoond dat deze regeling het mogelijk maakt de Belgische reders indirect te bevoordelen door verlaging van de prijs van de diensten die de beheerder voor rekening van derden verrichten.
- (63) Ten vierde staat het niet vast, ook niet als de beheerder zich in België bevindt en zijn activiteiten dus vanuit Belgisch grondgebied worden verricht, dat al zijn walactiviteiten met betrekking tot het beheer van schepen zullen plaatsvinden vanuit het grondgebied van de Gemeenschap. Een deel van de dienstverrichtingen, zoals de verrichtingen voor het commercieel en strategisch beheer, die niet worden uitgevoerd door de beheerders voor rekening van derden, kunnen plaatsvinden vanuit een derde land.

- (64) Ten vijfde had België, vóórdat de procedure werd ingeleid, geen economische argumenten aangevoerd ter rechtvaardiging van het feit dat de belastinggrondslag voor beheerders van schepen voor derden tien keer zo laag is als de voor reders geldende belastinggrondslag.

- (65) Ten slotte was het voor de Commissie niet bewezen dat de beheerders voor rekening van derden uitsluitend werken voor Belgische reders of reders uit landen van de Gemeenschap. In de voorgestelde regeling wordt alleen geëist dat 75 % van het aantal zeeschepen in beheer ingeschreven staat in het Belgisch scheepsregister. Indien de beheerders de mogelijkheid hebben om hun diensten voor maximaal een kwart van de door hen beheerde vloot aan te bieden aan reders die geen belasting hoeven te betalen in de Gemeenschap, dan kan hier sprake zijn van toekenning van een economisch voordeel aan zeevervoersondernemingen van buiten de Gemeenschap.

- (66) Om al deze redenen heeft de Commissie in haar besluit van 19 maart 2003 haar twijfel uitgesproken over de verenigbaarheid van de regeling die geldt voor beheerders van zeeschepen voor rekening van derden ⁽²²⁾.

⁽²²⁾ „Art. 124

§ 1. Op verzoek van de belastingplichtige wordt, in afwijking van de artikelen 183, 185, 189 tot 207, 233, eerste lid, en 235 tot 240 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, de belastbare winst uit het beheer van zeeschepen voor rekening van derden op forfaitaire wijze vastgesteld op basis van de tonnage van de zeeschepen waarover het beheer wordt gevoerd.

§ 2. Het verzoek als vermeld in § 1, wordt ingediend door de belastingplichtige bij de belastingadministratie die hierover een beslissing neemt binnen een termijn van drie maanden na datum van ontvangst van het verzoek. Deze termijn kan in onderling overleg tussen de belastingplichtige en de belastingadministratie verlengd worden. De administratie beslist over het verzoek bij een voor beroep vatbare beschikking.

§ 3. Bij inwilliging van het in § 1 vermelde verzoek treedt het stelsel inzake de vaststelling van de winst uit zeescheepvaart aan de hand van tonnage, overeenkomstig dit artikel in werking met ingang van het belastbaar tijdperk dat volgt op dat waarin het verzoek werd ingediend. Hogervermeld stelsel kan door de belastingplichtige worden opgezegd ten laatste drie maanden voor het verstrijken van het belastbaar tijdperk dat afgesloten wordt tijdens het tiende kalenderjaar, of een veelvoud daarvan, na dat waarin het verzoek werd ingediend.

§ 4. Per schip, per dag en per 1 000 nettoton wordt de winst van het belastbaar tijdperk uit het beheer van zeeschepen voor rekening van derden vastgesteld aan de hand van de in onderstaande tabel vermelde bedragen:

1,00 EUR voor de schijf tot 1 000 nettoton;
0,60 EUR voor de schijf van 1 000 nettoton tot 10 000 nettoton;
0,40 EUR voor de schijf van 10 000 nettoton tot 20 000 nettoton;
0,20 EUR voor de schijf van 20 000 nettoton tot 40 000 nettoton;
0,05 EUR voor de schijf boven 40 000 nettoton.

§ 5. Het eventuele niet verrekende gedeelte van de verliezen uit het beheer van zeeschepen voor rekening van derden zoals het bestaat op het ogenblik dat de winst voor de eerste keer wordt vastgesteld aan de hand van de tonnage, kan na het verstrijken van de periode waarvoor de winst aldus wordt vastgesteld, opnieuw in mindering worden gebracht.

§ 6. De regeling zoals bepaald in dit artikel is voorbehouden voor belastingplichtigen die het beheer van zeeschepen voor rekening van derden verzorgen waarbij ten minste 75 % van het aantal voor derden beheerde zeeschepen dient ingeschreven te zijn in het Belgisch scheepsregister. De ondernemingen die wensen gebruik te maken van de regeling vermeld in dit artikel mogen uitsluitend het beheer van zeeschepen als activiteit hebben.”

⁽²⁰⁾ PB L 130 van 15.6.1970, blz. 1. Verordening laatstelijk gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 543/97 (PB L 84 van 26.3.1997, blz. 6).

⁽²¹⁾ In deel 3.1 „Fiscale behandeling van rederijen” van de communautaire richtsnoeren wordt verwezen naar fiscale regelingen voor „rederijen” en „reders”.

3. OPMERKINGEN VAN BELANGHEBBENDEN

3.1. Opmerkingen van de Koninklijke Belgische Redersvereniging

- (67) Bij schrijven van 26 augustus 2003 heeft de Koninklijke Belgische Redersvereniging (hierna „Redersvereniging” te noemen), een vzw van reders in België, aan de Commissie haar opmerkingen toegezonden over alle punten ten aanzien waarvan een formele onderzoeksprocedure is ingeleid.
- (68) Om te beginnen benadrukt de Redersvereniging dat het bijzonder lage tarief voor schepen van meer dan 40 000 ton ertoe strekt te bevorderen dat schepen groter dan die tonnenmaat weer onder communautaire vlag gaan varen, en zij herinnert eraan dat deze schepen slechts 4,5 % van de wereldvloot vertegenwoordigen (1 257 schepen op een totaal van 28 155 schepen over de hele wereld) maar wel 34,17 % wat draagvermogen betreft (253 430 610 van in totaal 741 600 000 dwt).
- (69) Met betrekking tot de belastingaftrek voor recente schepen (50 % voor schepen van minder dan vijf jaar oud en 25 % voor schepen tussen de vijf en tien jaar oud), benadrukt de Redersvereniging dat deze vooral bedoeld is om jonge vloeten met veiliger en milieuvriendelijker schepen te bevorderen. Voorts merkt de Redersvereniging op dat deze belastingaftrek ook kan bijdragen tot de instandhouding van aantrekkelijke en kwalitatief hoogstaande werkgelegenheid in de zeevaart en aan de wal, en tot het behoud van de maritieme knowhow in Europa.
- (70) Het afschaffen van de mogelijkheid voor zeescheepvaartmaatschappijen om de in andere divisies geleden verliezen van de forfaitaire belasting af te trekken, zou volgens de Redersvereniging leiden tot discriminatie tussen Belgische ondernemingen, aangezien ondernemingen zonder zeevaartdivisie verliezen in een bepaald jaar in bepaalde divisies wel kunnen compenseren met de winst in andere divisies, terwijl dergelijke verliezen niet meer zouden kunnen worden gecompenseerd met winst die wordt bepaald op basis van de tonnage.
- (71) Ten aanzien van de lijst met nevenactiviteiten waarover de Commissie haar twijfels heeft uitgesproken, merkt de Redersvereniging op dat de Belgische regering zich heeft laten inspireren door de opmerkingen van de OESO en stelsels voor tonnagebelasting in Nederland en het Verenigd Koninkrijk. Zij benadrukt dat de shipbrokerage-activiteiten voor rekening van eigen schepen perfect aansluiten bij de geest van de communautaire richtsnoeren.
- (72) Wat de regeling voor versnelde afschrijving van schepen betreft, stelt de Redersvereniging dat juist zij de Belgische regering heeft verzocht deze fiscale regeling, die volgens haar al vóór de inwerkingtreding van het Verdrag van Rome bestond, in een wet vast te leggen teneinde de rechtszekerheid inzake deze regeling te vergroten.

- (73) Met betrekking tot de vermindering van het registratierecht op de vestiging van hypotheek op schepen die niet voor zeevervoersactiviteiten bestemd zijn, merkt de Redersvereniging op dat deze belasting in de meeste overige lidstaten niet bestaat. Als deze vermindering niet zou worden aanvaard, zouden de eigenaars van Belgische schepen volgens haar in een nadelige concurrentiepositie worden geplaatst. Overigens benadrukt de Redersvereniging dat deze maatregel zal bijdragen tot het verbeteren van de concurrentiepositie van de binnenvaartsector.
- (74) Over het beheer van schepen voor rekening van derden wijst de Redersvereniging erop dat in het kader van de voorgestelde regeling ten minste 75 % van de beheerde schepen onder Belgische vlag moet varen. Ook acht de Redersvereniging het normaal dat de beheerders recht hebben op een andere forfaitaire belasting dan de reders aangezien beheerders niet hetzelfde vak uitoefenen en niet dezelfde risico's lopen als reders.

3.2. Opmerking van het Zentralverband der Deutschen Seehafenbetriebe

- (75) Bij schrijven van 3 juli 2003 heeft de federatie van Duitse zeehavenbedrijven (Zentralverband der Deutschen Seehafenbetriebe), de Commissie haar opmerkingen doen toekomen. De federatie is van mening dat steun voor het zeevervoer niet mag leiden tot verstoring van de concurrentie binnen de Gemeenschap in de sector van de sleepvaart. Zij benadrukt dat het concurrentievermogen van verschillende havens in Europa voor een groot deel bepaald wordt door de sleepkosten. De federatie stelt dat de ontwikkeling van de concurrentie tussen sleepvaartondernemingen in eenzelfde haven en tussen verschillende havens wenselijk is omdat dit bijdraagt tot de instandhouding van het concurrentievermogen van de verschillende havens. Hoe wenselijk deze concurrentie ook is, toch moet zij plaatsvinden onder vergelijkbare concurrentiële voorwaarden voor iedereen.
- (76) De federatie betreurt dat het stelsel van forfaitaire vaststelling van de belastbare winst ook van toepassing is op de Belgische sleepvaartondernemingen. In het algemeen is de federatie van oordeel dat regelingen ter verlichting van de loonlasten voor sleepvaartondernemingen niet verenigbaar zijn met de communautaire richtsnoeren. Tot slot vraagt de federatie de Commissie om alle regelingen voor steun aan de sleepvaartsector met de gemeenschappelijke markt onvereenigbaar te verklaren.

3.3. Opmerkingen van de Handelskammer Hamburg

- (77) Bij schrijven van 18 juli 2003 heeft de kamer van koophandel van Hamburg (Handelskammer Hamburg) de Commissie zijn opmerkingen doen toekomen in zijn hoedanigheid van vertegenwoordiger van de gehele economie en bedrijfsleven van Hamburg.

- (78) De kamer van koophandel spreekt de vrees uit dat de Belgische regeling voor forfaitaire vaststelling van de belastbare winst op basis van de tonnage de concurrentie verstoort, niet alleen tussen sleepvaartondernemingen, maar ook tussen havens in Noord-Europa. De kamer is van mening dat de communautaire richtsnoeren niet mogen worden toegepast op de binnenvaart, noch op de activiteiten in en in de nabijheid van zeehavens. Derhalve verzoekt de kamer om uitbreiding van de formele onderzoeksprocedure tot de sector van de sleepvaart.

3.4. Opmerkingen van de onderneming Bugsier

- (79) Bij schrijven van 2 juni 2003 heeft de onderneming Bugsier Rederei- und Bergungs- Gesellschaft mbH in haar hoedanigheid van belanghebbende de Commissie haar opmerkingen doen toekomen, met het verzoek om bij de behandeling van dit dossier ook rekening te houden met alle brieven die zij de Commissie tussen 2000 en 2003 heeft toegezonden. Zij is met name van mening dat de voorwaarden die in de programmawet zijn vastgesteld voor de sleepvaart, in het bijzonder de criteria „met zeebrief” en „op zee”, niet voldoende zijn om binnen de Gemeenschap oneerlijke concurrentie in de havensleepsector te voorkomen. Derhalve verzoekt zij de Commissie de formele onderzoeksprocedure ook uit te breiden tot dit aspect van de programmawet.

4. OPMERKINGEN VAN BELGIË

- (80) De Commissie heeft de Belgische autoriteiten de volgende documenten toegezonden voor een reactie overeenkomstig het bepaalde in artikel 6, lid 2, van Verordening (EG) nr. 659/1999:
- de opmerkingen van het Zentralverband der Deutschen Seehafenbetriebe bij schrijven van 7 augustus 2003;
 - de opmerkingen van de Handelskammer Hamburg bij schrijven van 7 augustus 2003;
 - de opmerkingen van de onderneming Bugsier Rederei- und Bergungs- Gesellschaft mbH bij schrijven van 7 augustus 2003;
 - de opmerkingen van de Koninklijke Belgische Redersvereniging bij schrijven van 17 september 2003.
- (81) De Commissie heeft van de Belgische autoriteiten geen reactie ontvangen op de gemaakte opmerkingen.
- (82) Bij schrijven van 7 mei 2003 hebben de Belgische autoriteiten de Commissie hun opmerkingen doen toekomen over het besluit van de Commissie van 19 maart 2003 de formele onderzoeksprocedure in te leiden ten aanzien van bepaalde aspecten van de beoogde fiscale maatregelen ten behoeve van het zeevervoer.

4.1. Regeling inzake forfaitaire vaststelling van de belastbare winst voor rederijen

4.1.1. *Verlaagd tarief boven de 40 000 ton voor de regeling inzake forfaitaire vaststelling van de belastbare winst* ⁽²³⁾

- (83) In haar besluit van 19 maart 2003 vroeg de Commissie zich af of de invoering van een tarief van 0,05 EUR per schijf van 100 ton boven de 40 000 ton, ook al is dit op grond van de communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer in beginsel niet verboden ⁽²⁴⁾, niet tot concurrentievervalsing binnen de Gemeenschap zou kunnen leiden. Geen enkele van de voorheen door de Commissie goedgekeurde forfaitaire vaststellingsregelingen bevatte namelijk maatregelen die zo gunstig waren voor vaartuigen boven de 40 000 ton. Overigens heeft de Commissie ernaar gestreefd de belastingtarieven bij de voorheen goedgekeurde regelingen betrekkelijk weinig van elkaar te laten afwijken, zoals ook blijkt uit tabel 1, om ervoor te zorgen dat de verschillende belastingregelingen in de gehele Gemeenschap sterk bij elkaar aansluiten.
- (84) België benadrukt dat het tarief als zodanig niet strijdig is met de communautaire richtsnoeren. Overigens wijzen de Belgische autoriteiten erop dat deze maatregel niet tot doel heeft de concurrentieverhoudingen binnen de Gemeenschap te verstoren, maar te bevorderen dat door Belgische ondernemingen beheerde schepen van meer dan 40 000 ton weer onder Belgische vlag gaan varen.
- (85) De Belgische autoriteiten herinneren eraan dat de schepen van meer dan 40 000 ton slechts 4,5 % van de wereldvloot uitmaken, namelijk 1 257 eenheden. Van deze schepen zijn er slechts 143 geregistreerd in de Europese Gemeenschap, oftewel 11,38 %. Het merendeel daarvan (108 schepen of 75,52 % van de „Europese” vloot van schepen boven de 40 000 ton) is geregistreerd in Griekenland. Rekening houdend met het beperkte aantal betrokken schepen, veronderstellen de Belgische autoriteiten dat de overige lidstaten tot dusverre nog geen specifieke maatregelen voor deze schepen hebben vastgesteld.
- (86) Desalniettemin heeft België de schepen met een grote capaciteit willen stimuleren om onder Belgische vlag te komen door deze een tarief toe te kennen dat onder andere is aangepast aan hun specifieke eigenschappen. De Belgische autoriteiten merken op dat de fiscale last, zelfs na invoering van de door België voorgenomen regeling voor forfaitaire vaststelling, toch nog 2 tot 2,5 maal zo hoog is als in derde landen met goedkope vlaggen of landen zoals Malta en Cyprus. Wat deze laatste landen betreft, voert België aan dat de toetreding van deze landen tot de Europese Unie de concurrentieverhoudingen sterker zal verstoren dan de invoering in België van een specifiek tarief voor schepen met een grote tonnage.

⁽²³⁾ Artikel 119, lid 1, van de programmawet.

⁽²⁴⁾ Oude versie (PB C 205 van 5.7.1997, blz. 5).

- (87) Volgens de Belgische autoriteiten zou het feit dat de overige lidstaten geen bijzondere aandacht hebben besteed aan schepen met een grote tonnage, waarschijnlijk omdat er in die lidstaten weinig of geen zijn, België niet mogen beletten op dit gebied een ander beleid te volgen.
- (88) Ten slotte verwijzen de Belgische autoriteiten naar punt 3.1, tweede alinea, van de communautaire richtsnoeren, waarin staat dat „het scheppen van voorwaarden die eerlijker concurrentie met goedkope vlaggen mogelijk maken, de beste toekomst (lijkt) te hebben”.
- 4.1.2. *Toepassing van de regeling inzake forfaitaire vaststelling op winsten uit bepaalde activiteiten die niet rechtstreeks met de vervoersactiviteit te maken hebben*
- (89) Voor het opstellen van de lijst van in aanmerking komende activiteiten die de Commissie op 5 december 2002 is toegezonden, heeft België zich gebaseerd op de volgende elementen:
- de toelichting van de OESO op het modelverdrag betreffende belastingen op inkomen en kapitaal, met name de toelichting bij artikel 8: „zeevaart en de luchtvaart”;
 - de stelsels inzake tonnagebelasting van Nederland en het Verenigd Koninkrijk die zijn goedgekeurd door de Commissie bij besluiten van 20 maart 1996 en van 2 augustus 2000.
- (90) Aangezien de lijst van in aanmerking komende activiteiten is gebaseerd op reeds bestaande regelingen, menen de Belgische autoriteiten dat de Commissie België op dezelfde wijze moet behandelen als de overige lidstaten.
- (91) Meer in het bijzonder wijzen de Belgische autoriteiten erop dat zij zich voor de tekst inzake verwante en tijdelijke activiteiten die de onderneming uitoefent teneinde het personeel en de activa bestemd voor de hoofdactiviteit van de onderneming ten volle te benutten en voorzover deze activiteiten minimaal zijn in vergelijking met deze hoofdactiviteit, hebben laten inspireren door de regeling voor forfaitaire vaststelling op basis van de tonnage in het Verenigd Koninkrijk ⁽²⁵⁾.
- (92) De Belgische autoriteiten stellen dat ook de in de regeling gebruikte bepalingen inzake de verkoop van producten die niet voor verbruik aan boord bestemd zijn, zoals luxeartikelen, en het verlenen van diensten die niet rechtstreeks met het zeevervoer samenhangen, zoals gokspelen, speeltafels en casino's en excursies voor passagiers zijn geïnspireerd op de regeling voor forfaitaire vaststelling op basis van de tonnage in het Verenigd Koninkrijk.
- (93) Wat reclame en marketing betreft, benadrukken de Belgische autoriteiten dat volgens de punten 7 en 8 van de toelichting op het OESO-modelverdrag betreffende belastingen, reclame en commerciële publiciteit worden gerekend tot de aanvullende activiteiten die rechtstreeks verband houden met de exploitatie van schepen ⁽²⁶⁾.
- (94) Met betrekking tot de kortetermijnbeleggingsinkomsten uit het bedrijfskapitaal, de „shipbrokerage”-activiteiten ⁽²⁷⁾ voor rekening van eigen schepen en de vervreemding van exploitatiemiddelen, zoals onroerend goed dat diende voor het beheer en andere exploitatiemiddelen die werden aangewend voor het laden en lossen van de geëxploiteerde schepen hebben de Belgische autoriteiten zich gebaseerd op de memorie van toelichting ⁽²⁸⁾ bij de Nederlandse regeling voor tonnagebelasting ⁽²⁹⁾.
- 4.1.3. *Bepalingen die toestaan dat verliezen van overige divisies die niet in mindering hadden kunnen worden gebracht op de winsten van een andere divisie van de vennootschap, worden afgetrokken van de forfaitaire vastgestelde belasting op basis van de tonnage*
- (95) In het Belgische fiscaal recht inzake vennootschapsbelasting is bepaald dat vennootschappen worden belast op de totale winst. Dit betekent dat de winsten en verliezen van hetzelfde belastbare tijdperk van alle divisies en/of vestigingen van de vennootschap over het betrokken boekjaar elkaar compenseren.

⁽²⁶⁾ „7. Scheepvaartondernemingen [...] ontplooiën vaak aanvullende activiteiten die in meer of mindere mate verband houden met de exploitatie van de schepen [...]. Hoewel hier niet alle aanvullende activiteiten kunnen worden opgesomd die voor deze bepaling in aanmerking komen, is het toch nuttig enkele voorbeelden te noemen.

8. De bepaling is met name van toepassing op de volgende activiteiten:
[...]
c) reclame en commerciële publiciteit;
[...].”

⁽²⁷⁾ In het Nederlands ook „cargadoor” genoemd.

⁽²⁸⁾ Tweede Kamer der Staten-Generaal, vergaderjaar 1995-1996, 24 482, nr. 3: „Voor de toepassing van het onderhavige artikel omvat de winst uit zeescheepvaart mede de winst behaald met werkzaamheden die direct samenhangen met de exploitatie van de hiervoor genoemde schepen. Tot deze werkzaamheden worden gerekend het door de reder in eigen beheer laden en lossen alsmede de in eigen beheer verrichte cargadoorswerkzaamheden. Dergelijke direct samenhangende activiteiten vallen alleen onder de regeling voorzover zij worden verricht ten behoeve van door de belastingplichtige geëxploiteerde schepen. Voorts worden tot de direct samenhangende werkzaamheden gerekend het vervreemden van zaken voorzover die door de belastingplichtige bij de exploitatie zijn gebruikt. Dit betreft niet alleen zeeschepen die door de belastingplichtige worden geëxploiteerd, maar bijvoorbeeld ook onroerende zaken van waaruit het beheer plaatsvindt en bedrijfsmiddelen die worden gebruikt voor het laden en lossen van de schepen.”

⁽²⁵⁾ Beschikking van de Commissie van 2 augustus 2000, zaak N 790/99.

⁽²⁹⁾ Beschikking van de Commissie van 20 maart 1996, zaak N 738/1995

(96) De Belgische autoriteiten herinneren eraan dat de regeling voor forfaitaire winstvaststelling niet voorziet in een forfaitaire belasting op basis van de tonnage, maar in een forfaitaire vaststelling van de belastbare winst uit zeescheepvaartactiviteiten.

(97) Overigens menen de Belgische autoriteiten dat het door de Commissie vastgestelde standpunt zou leiden tot discriminatie tussen Belgische ondernemingen onderling, aangezien vennootschappen zonder zeevaartdivisie verliezen in een bepaald jaar in bepaalde divisies wel kunnen compenseren met de winst in andere divisies, terwijl dergelijke verliezen niet meer zouden kunnen worden gecompenseerd met winst die wordt bepaald op basis van de tonnage.

4.1.4. *Belastingaftrek van 50 % voor schepen van minder dan vijf jaar oud en van 25 % voor schepen tussen de vijf en tien jaar oud*

(98) De Belgische autoriteiten benadrukken dat de communautaire richtsnoeren geen enkele regel bevatten over de tarieven die de lidstaten mogen toepassen bij stelsels voor forfaitaire winstvaststelling, noch over de mogelijkheid om stimulansen voor recente vaartuigen in te voeren. Het feit dat de voorheen goedgekeurde regelingen niet voorzagen in een dergelijke aftrek, betekent volgens de Belgische autoriteiten niet dat België een zodanige stimulans niet zou mogen invoeren.

(99) De Commissie wijst er in haar besluit van 19 maart 2003 op dat de ervaring heeft uitgewezen dat eerder de neiging bestaat oudere schepen onder goedkope vlaggen te registreren. Volgens de Belgische autoriteiten zijn deze argumenten in strijd met de werkelijkheid en ongegrond, en zij verwijzen in dit verband naar een uittreksel van het verslag „Review of Maritime Transport” uit 2002 ⁽³⁰⁾, dat zij bij hun schrijven van 7 mei 2003 hebben gevoegd.

4.2. **Maatregelen buiten de regeling inzake forfaitaire vaststelling van de belastbare winst voor rederijen**

4.2.1. *Regeling voor versnelde afschrijving*

(100) Volgens de Belgische autoriteiten is de regeling voor versnelde afschrijving ingevoerd in 1951 en sindsdien herhaaldelijk gewijzigd, voor het laatst in 1996. De regeling dateert dus al van vóór de ondertekening van het Verdrag. De regeling is bij de programmawet van 2 augustus 2002 omgezet in een wettekst teneinde de rechtszekerheid ervan te vergroten.

(101) De Belgische autoriteiten hebben de Commissie enkele bewijsstukken verstrekt die aantonen dat de regeling reeds voor de inwerkingtreding van het Verdrag van Rome op 1 januari 1958 bestond. Zo hebben de Belgische autoriteiten bij hun schrijven van 7 mei 2003 een interne instructie van het ministerie van Financiën gevoegd die dateert van 24 augustus 1951, waarin de uitvoeringsbepalingen voor de specifieke afschrijvingsregeling voor vaartuigen zijn vastgelegd, alsmede een brief van het ministerie van Financiën aan de algemene vereniging van reders van 13 januari 1967 waarin staat dat bedoelde regeling nog steeds van toepassing is.

4.2.2. *Vermindering van het registratierecht voor hypotheek op schepen die niet voor zeevervoersactiviteiten bestemd zijn*

(102) Fiscale prikkels kunnen over het algemeen worden toegestaan mits deze beperkt zijn tot zeevervoersactiviteiten. De Belgische autoriteiten zijn van mening dat de vermindering van het registratierecht voor schepen bestemd voor zeevervoer, verenigbaar is met punt 3.1 van de communautaire richtsnoeren wanneer mocht blijken dat de maatregel een steunmaatregel in de zin van het Verdrag is.

(103) De Belgische autoriteiten hebben aangegeven dat de invoering van deze maatregel hoofdzakelijk is gemotiveerd door het ontbreken van vergelijkbare belastingen voor de registratie van hypotheek op schepen in Nederland en het Groothertogdom Luxemburg. Volgens de autoriteiten bevindt de Belgische vloot zich, door het ontbreken van een dergelijke belasting in twee buurlanden, in een nadelige concurrentiepositie.

4.2.3. *Regeling voor de beheerders voor rekening van derden* ⁽³¹⁾

(104) In antwoord op de opmerkingen van de Commissie in haar besluit van 19 maart 2003 geven de Belgische autoriteiten aan, onder verwijzing naar de toelichting bij hun ontwerp van programmawet, dat de forfaitaire winstvaststellingsregeling is ingevoerd om het technisch beheer van de schepen concurrerender te maken en om het mogelijk te maken voor de schepen bemanningen beschikbaar te stellen op basis van een beheerscontract. Volgens de autoriteiten bestaat er voor deze activiteiten een enorme markt waarvan België tot dusverre slechts een zeer beperkt gedeelte inneemt.

(105) Volgens de Belgische autoriteiten wordt in de communautaire richtsnoeren uitdrukkelijk verwezen naar de verplaatsing van nevenactiviteiten (zoals het beheer van schepen) naar derde landen (punt 1.2, vijfde alinea), die gepaard gaat met een nog groter verlies aan werkgelegenheid, zowel op zee als aan de wal. Volgens de programmawet dient minstens 75 % van de beheerde zeeschepen ingeschreven te zijn in het Belgisch scheepsregister. De Belgische autoriteiten merken op dat een dergelijke

⁽³⁰⁾ Verslag van het secretariaat van de UNCTAD: UNCTAD/RMT/2002 United Nations Publication Sales n° E.02.II.D.23 ISBN 92-1-112571-5 ISSN 0566-7682.

⁽³¹⁾ Artikel 124 van de programmawet.

voorwaarde niet bestaat voor de regeling inzake forfaitaire vaststelling van de belastbare winst ten behoeve van zeevervoersondernemingen. Om van deze regeling gebruik te kunnen maken, mogen de beheerders geen andere activiteiten uitoefenen dan het beheer van schepen.

- (106) Overigens erkennen de Belgische autoriteiten dat een bepaald schip tweemaal in aanmerking kan komen voor de forfaitaire vaststelling van de winst: enerzijds namens de reder en anderzijds namens de beheerder ervan. Aangezien het om twee verschillende rechtspersonen gaat die verschillende activiteiten uitoefenen, achten de Belgische autoriteiten het normaal dat in dit geval de inkomsten apart worden bepaald en belast. Volgens de Belgische autoriteiten is het feit dat er verschillende tarieven worden toegepast, gerechtvaardigd aangezien verschillende activiteiten nu eenmaal recht geven op verschillende vergoedingen.

5. BEOORDELING VAN DE STEUN

5.1. Het bestaan van een steunmaatregel als bedoeld in het EG-Verdrag

- (107) Op grond van artikel 87, lid 1, van het Verdrag zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voorzover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.
- (108) Middels forfaitaire vaststelling van de belastbare winst op basis van de tonnage willen de Belgische autoriteiten met staatsmiddelen voordelen toekennen aan bepaalde ondernemingen. Deze steunmaatregelen dreigen de concurrentie te vervalsen en kunnen het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloeden. Om bovenstaande redenen vormen de verschillende maatregelen in kwestie waarvoor de formele onderzoeksprocedure is ingeleid, steunmaatregelen van de staat als bedoeld in artikel 87, lid 1, van het Verdrag.
- (109) De regeling voor versnelde afschrijving voor schepen, een afschrijvingsregeling die nog gunstiger is dan die van de artikelen 61 tot en met 64 van het Belgische Wetboek van de inkomstenbelastingen van 1992, is specifiek voorzover ze uitsluitend voor een beperkte groep activa geldt. De maatregel is wel degelijk een steunmaatregel van de staat in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.
- (110) Vervolgens dient te worden nagegaan of het registratierecht op de vestiging van hypotheek op zeeschepen en binnenschepen een steunmaatregel vormt. De Belgische autoriteiten hebben geen gegevens verstrekt waaruit moet blijken dat dit registratierecht een uniek geval in de Gemeenschap vormt of dat er in alle andere lidstaten geen gelijkwaardige belasting op de registratie van een hypotheek op een schip bestaat.
- (111) De Commissie merkt overigens op dat dit registratierecht wordt betaald voor hypotheek op onroerende goederen en dat de regeling in kwestie niet is beperkt tot schepen, zij het nu zeeschepen of binnenschepen. De Commissie wijst erop dat het volgens het belastingstelsel voor hypotheekregistratie logisch is dat op hypotheek registratierechten worden geheven die evenredig zijn aan het bedrag van de hypotheek, ongeacht het soort activa waarop de hypotheek betrekking heeft.
- (112) De Commissie is dan ook van mening dat de afschaffing — of sterke vermindering — van deze belasting voor slechts een gedeelte van de betrokken sectoren een steunmaatregel van de staat in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag vormt, aangezien de regeling ongewijzigd blijft bestaan voor de overige activiteiten waarbij hypotheek moeten worden geregistreerd. Bovendien geldt de maatregel voor slechts één categorie activa, terwijl andere categorieën activa dan schepen niet in aanmerking komen voor een dergelijke vermindering. Deze maatregel kan bijgevolg niet gelijkgesteld worden met een algemene maatregel.
- (113) Het stelsel van forfaitaire vaststelling van de belastbare winst ten gunste van beheerders voor rekening van derden is specifiek, net als dat voor rederijen. Het vormt dus een steunmaatregel in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag.
- (114) De Commissie wijst er overigens op dat in het besluit van 19 maart 2003 het kenmerk van staatssteunmaatregel in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag is nagegaan. De Belgische autoriteiten hebben deze beoordeling niet betwist in de naar aanleiding van dit besluit gemaakte opmerkingen.
- (115) In het algemeen is de Commissie van oordeel dat de aan de formele onderzoeksprocedure onderworpen steunmaatregelen bovendien onrechtmatig zijn, omdat na de bekendmaking van het koninklijk besluit van 7 mei 2003 geen enkel juridisch of administratief obstakel meer de tenuitvoerlegging ervan in de weg staat, ook al zijn er in werkelijkheid nog geen voordelen toegekend. De Commissie betreurt dat België deze maatregelen ten uitvoer heeft geleid zonder haar voorafgaande goedkeuring.

5.2. Rechtsgrondslag

- (116) Op grond van artikel 87, lid 3, onder c), zijn steunmaatregelen om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid of van bepaalde regionale economieën te vergemakkelijken verenigbaar met de gemeenschappelijke markt, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad. De Commissie beschouwt artikel 87, lid 3, onder c), als de geschikte rechtsgrondslag die in het onderhavige geval toepassing vindt.

(117) De steunmaatregelen ten behoeve van de maritieme sector moeten met name worden getoetst aan de communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer. Deze communautaire richtsnoeren omschrijven de staatssteunregelingen die ter bevordering van de belangen van het zeevervoer in de Gemeenschap mogen worden ingevoerd ter realisering van algemene doelstellingen als:

- instandhouding van werkgelegenheid in de Gemeenschap (op zee en aan de wal);
- verbetering van de veiligheid;
- instandhouding van de maritieme knowhow in de Gemeenschap en ontwikkeling van maritieme bekwaamheden.

(118) Aangezien de bij de formele onderzoeksprocedure onderzochte maatregelen ten uitvoer zijn gelegd, dient te worden uitgegaan van de tekst die op de datum van inwerkingtreding van de verschillende maatregelen van kracht was. De Commissie heeft derhalve, voor alle onderzochte maatregelen, de verenigbaarheid van de verschillende voorgenoemde fiscale maatregelen getoetst aan de van kracht zijnde communautaire richtsnoeren, namelijk die welke op 17 januari 2004 ⁽³²⁾ bekendgemaakt zijn. Wat de steunmaatregelen in verband met de fiscale behandeling van ondernemingen betreft, zijn er hoe dan ook weinig verschillen tussen de nieuwe en de oude richtsnoeren ⁽³³⁾, behalve met betrekking tot het regime van toepassing op de beheerders van schepen voor rekening van derden. Wanneer de onderzochte maatregelen ook voor andere sectoren dan het zeevervoer kunnen gelden, heeft de Commissie voor de toetsing gebruikgemaakt van de communautaire teksten die van toepassing zijn op steunmaatregelen van de staat in deze sectoren.

5.3. Beoordeling van de maatregelen inzake de forfaitaire vaststellingsregeling

(119) Om te beginnen neemt de Commissie nota van de opmerkingen van diverse belanghebbenden dat de formele onderzoeksprocedure moet worden uitgebreid tot de toepassing van de fiscale maatregelen op de baggersector. De Commissie wijst erop dat dit aspect van de programmawet niet kan worden behandeld in deze eindbeschikking, omdat het besluit tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure geen betrekking had op dit aspect. De Commissie was namelijk in het besluit tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure van mening dat de voorwaarden van de programmawet afdoende waren om alle sleep

activiteiten die niet onder de definitie van zeevervoer vallen, van de fiscale voordelen uit te sluiten. Deze beoordeling is door verschillende belanghebbenden betwist, ook al werden zij in het besluit van 19 maart 2003 niet uitgenodigd opmerkingen over dit aspect van de programmawet te maken. De Commissie neemt zich voor weldra in een andere beschikking dit aspect van de programmawet behandelen aan de hand van een diepgaande studie naar de gevolgen van de programmawet voor de sleepsector in België.

(120) In het licht van de opmerkingen van diverse belanghebbenden en de opmerkingen van de Belgische autoriteiten onderzoekt de Commissie achtereenvolgens de zeven punten ten aanzien waarvan zij op 19 maart 2003 de formele onderzoeksprocedure heeft ingeleid.

5.3.1. Tarieven voor schepen van meer dan 40 000 ton

(121) De Commissie stelt allereerst vast dat de Belgische autoriteiten hebben toegezegd het tarief van 0,05 EUR niet toe te passen, zolang de Commissie zich niet over de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt heeft uitgesproken na beëindiging van de formele onderzoeksprocedure. Deze maatregel is dus niet ten uitvoer gelegd.

(122) De Commissie merkt voorts op dat geen van de eerder door de Commissie goedgekeurde forfaitaire vaststellingsregelingen op basis van de tonnage in een specifieke behandeling voor zeer grote schepen voorziet en dat de communautaire richtsnoeren een marge laten bij de beoordeling van het aanvaardbare niveau van de tarieven voor de forfaitaire vaststellingsregeling. De Commissie heeft overigens onvoldoende ervaring met deze regelingen om te weten of de tarieven van deze regelingen voldoende aantrekkelijk zijn om rederijen ertoe te bewegen grote schepen, waarvoor het tarief van 0,05 EUR is bedoeld, weer onder communautaire vlag te laten varen in plaats van onder een vlag van een derde land.

(123) De Commissie acht het voornemen van de Belgische autoriteiten het speciale tarief van 0,05 EUR voor schepen van meer dan 40 000 ton eveneens te laten gelden voor schepen die reeds onder de vlag van een lidstaat varen, onvermijdelijk met de gemeenschappelijke markt. De richtsnoeren hebben voornamelijk ten doel de communautaire vloot te versterken en zodoende met name werkgelegenheid in de Gemeenschap te scheppen alsook er onder meer voor te zorgen dat de schepen aan de veiligheidsvoorschriften van de Gemeenschap zijn onderworpen. Het is duidelijk dat dit doel reeds is bereikt indien het schip reeds onder de vlag van een lidstaat vaart.

(124) Bovendien moet worden voorkomen dat rederijen toch trachten te genieten van het tarief van 0,05 EUR wanneer zij hun schepen die onder een communautaire vlag varen onder Belgische vlag brengen door deze tijdelijk onder de

⁽³²⁾ Zie voetnoot 4.

⁽³³⁾ Zie punt 3.1 van de communautaire richtsnoeren.

vlag van een derde land te laten varen. Teneinde er zeker van te zijn dat de invoering van het tarief van 0,05 EUR tot geen omvlagging binnen de Gemeenschap zal leiden, acht de Commissie het daarom noodzakelijk voor schepen die uit een register van een derde land afkomstig zijn, verplicht te stellen dat zij gedurende ten minste vijf jaar voordat zij weer onder Belgische vlag gaan varen, onder de vlag van een derde land moeten zijn geregistreerd. Een dergelijke voorwaarde zal het namelijk mogelijk maken het in de communautaire richtsnoeren gestelde doel te bereiken dat de door communautaire rederijen gecontroleerde en onder de vlag van een derde land geregistreerde schepen naar de communautaire scheepsregisters worden overgebracht, zonder het risico te lopen dat het intracommunautaire handelsverkeer ongunstig wordt beïnvloed.

- (125) De Commissie acht de invoering van een tarief van 0,05 EUR per schijf van 100 ton boven de 40 000 ton, zoals bepaald in artikel 119, § 1, van de programmawet van 2 augustus 2002, verenigbaar met de gemeenschappelijke markt, op voorwaarde dat de betrokken schepen nieuw zijn of anders ten minste gedurende de laatste vijf jaar onder de vlag van een derde land geregistreerd zijn. Indien aan deze voorwaarde niet is voldaan, beschouwt de Commissie de maatregel als onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt. Indien die waarborgen niet kunnen worden gegeven, is er namelijk een aanzienlijk risico dat het bovengenoemde tarief van 0,05 EUR tot concurrentievervalsing in het intracommunautaire handelsverkeer leidt.

5.3.2. *Uitbreiding van de forfaitaire vaststellingsregeling tot de winsten uit bepaalde activiteiten*

- (126) De Commissie merkt allereerst op dat de activiteiten die aan de formele onderzoeksprocedure zijn onderworpen, afkomstig zijn van een lijst die de Belgische autoriteiten in hun antwoord van 5 december 2002 aan de Commissie hebben verstrekt. De Belgische autoriteiten hebben er in hun brief van 7 mei 2003 op gewezen dat België voor deze indicatieve lijst is uitgegaan van het OESO-modelverdrag inzake belastingen op inkomen en kapitaal alsook van de zogenaamde belastingregelingen op basis van de tonnage, zoals ingevoerd door Nederland en het Verenigd Koninkrijk.

- (127) De Commissie merkt op dat de lijst van activiteiten waarvoor de procedure is ingeleid, zowel activiteiten bevat die inkomsten genereren — waarvoor de vraag of deze activiteiten al dan niet voor de regeling in aanmerking komen, volkomen pertinent is — als activiteiten die uitsluitend lasten voor de rederijen genereren, waarvoor die vraag niet terzake blijkt te doen. Deze laatste activiteiten zijn namelijk intrinsiek verbonden met zeevervoersactiviteiten en het is dan ook logisch dat de daardoor veroorzaakte lasten in de boekhouding worden opgenomen op basis waarvan onder andere de aan de forfaitaire vaststellingsregeling onderworpen winst wordt berekend, onder meer opdat die lasten in voorkomend geval niet in mindering worden gebracht op de winsten die voor eventuele niet in aanmerking komende activiteiten zijn berekend.

5.3.2.1. *Verwante en tijdelijke activiteiten*

- (128) Met betrekking tot de verwante en tijdelijke activiteiten „die de onderneming uitoefent teneinde het personeel en de activa bestemd voor de hoofdactiviteit van de onderneming ten volle te benutten en voorzover deze activiteiten minimaal zijn in vergelijking met deze hoofdactiviteit”, merkt de Commissie op dat de Belgische autoriteiten geen argument hebben aangevoerd dat aantoonde dat dergelijke activiteiten onontbeerlijk waren of intrinsiek verbonden waren met de zeevervoersactiviteiten. Zij hebben evenmin aangegeven binnen welke grenzen en onder welke voorwaarden bepaalde van nature niet in aanmerking komende activiteiten om die reden in de forfaitaire vaststelling konden worden meegenomen.

- (129) De Commissie is bijgevolg van mening dat dergelijke activiteiten, indien zij niet in een van de categorieën in aanmerking komende activiteiten kunnen worden opgenomen, niet in aanmerking komende activiteiten vormen. De Commissie wijst op haar constante streven, in haar meest recente beschikkingen met betrekking tot niet in aanmerking komende activiteiten, alle vormen van misbruiken bij de toepassing van steunregelingen ten gunste van het zeevervoer te voorkomen.

- (130) De Commissie is ten slotte van mening dat het ontbreken van duidelijke grenzen en regels voor het in rekening brengen van deze verwante en tijdelijke activiteiten er in belangrijke mate toe kan bijdragen dat van het oorspronkelijke doel van de regeling wordt afgeweken.

- (131) Om alle bovenstaande redenen is de Commissie van mening dat de uitbreiding van de forfaitaire vaststellingsregeling tot deze activiteiten niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

5.3.2.2. *Verkoop van diensten en producten die niet voor verbruik aan boord zijn bestemd*

- (132) Hier moet worden nagegaan of de verkoop van producten die niet voor verbruik aan boord bestemd zijn, zoals luxeartikelen, of het verlenen van diensten die niet rechtstreeks met het zeevervoer samenhangen, zoals gokspelen, spel tafels en casino's en excursies voor passagiers, kan worden geacht in aanmerking te komen.

- (133) De Commissie heeft, teneinde in de Gemeenschap een level playing field te behouden overeenkomstig de doelstellingen van de communautaire richtsnoeren, in haar eerdere beschikkingen steeds als beleidslijn gevolgd dat de forfaitaire vaststellingsregelingen niet gelden voor de verkoop van artikelen of het verlenen van diensten die niet rechtstreeks in verband staan met het zeevervoer van passagiers.

Zij is van oordeel dat de verkoop van luxeartikelen en de casino's, speeltafels of gokspelen aan boord van in aanmerking komende schepen niet intrinsiek kunnen samenhangen met het zeevervoer van passagiers en dat deze activiteiten dus niet in aanmerking kunnen komen. Volgens deze gedachtegang zijn dergelijke activiteiten uitdrukkelijk uitgesloten van de Ierse⁽³⁴⁾, de Finse⁽³⁵⁾ en de Franse⁽³⁶⁾ forfaitaire vaststellingsregeling.

- (134) Volgens de Commissie kunnen de Belgische autoriteiten zich niet op uitvoeringsbepalingen betreffende een vaststellingsregeling van een lidstaat beroepen, wanneer de desbetreffende tekst niet bij de Commissie is aangemeld en niet is vermeld in de beschikking van de Commissie waarbij de regeling in kwestie wordt goedgekeurd. Een lidstaat kan zich met andere woorden niet op het vermeende of werkelijke bestaan van onrechtmatige steun in een andere lidstaat beroepen om de verenigbaarheid van een gelijkwaardige steun op zijn grondgebied te rechtvaardigen.
- (135) Op grond van bovenstaande overwegingen is de Commissie van oordeel dat de toepassing van de forfaitaire vaststellingsregeling op de verkoop van producten en de levering van diensten die niet voor verbruik aan boord bestemd zijn, niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

5.3.2.3. Reclame en marketing

- (136) Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen reclame- en marketingactiviteiten die voor de rederij een last (door een derde geleverde prestatie) dan wel een bron van inkomsten vormen (door de rederij geleverde prestatie).
- (137) Indien zij lasten in verband met het zeevervoer vormen (uitgaven voor reclame en marketing ten behoeve van de eigen activiteiten van de scheepvaartonderneming), moeten de reclame en marketing in rekening worden gebracht voor de forfaitaire vaststellingsregeling. De reclame- en marketingactiviteiten vormen namelijk in dit geval in aanmerking komende activiteiten, doordat zij geen inkomsten voor de scheepvaartonderneming genereren.
- (138) Indien de reclame- en marketingactiviteiten een bron van inkomsten voor de scheepvaartonderneming vormen, dient te worden nagegaan of zij intrinsiek samenhangen met de zeevoeractiviteit. De Commissie is bijvoorbeeld

van mening dat, gezien de communautaire richtsnoeren, alleen activiteiten die rechtstreeks verband houden met het zeevervoer in aanmerking kunnen komen voor forfaitaire vaststellingsregelingen en dat „activiteiten die niets te maken hebben met het zeevervoer” niet in aanmerking kunnen komen. De verkoop van reclameruimte aan boord van passagiersschepen vormt een normale activiteit van een onderneming die zeevervoer van passagiers verricht. In dergelijke situatie kan het opnemen van deze activiteit in de forfaitaire vaststellingsregeling als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd. Wanneer daarentegen de reclame- en marketingactiviteiten nevenactiviteiten van de scheepvaartonderneming vormen die niet rechtstreeks in verband staan met de zeevoeractiviteiten, is de Commissie van oordeel dat zij niet kunnen worden geacht in aanmerking te komen.

5.3.2.4. Kortetermijnbeleggingsinkomsten uit het bedrijfskapitaal

- (139) Net als bij elke handelsonderneming vloeien de inkomsten uit de kortetermijnbelegging van het bedrijfskapitaal bij een scheepvaartonderneming voort uit een normaal financieel beheer. Deze inkomsten kunnen overigens vrij belangrijk zijn voor scheepvaartondernemingen waarvan de activiteiten sterk seizoengebonden zijn.
- (140) De monetaire belegging op korte termijn van gewone kasmiddelen vormt een normale activiteit die rechtstreeks samenhangt met de hoofdactiviteit van de scheepvaartonderneming. De Commissie is derhalve van mening dat deze inkomsten in aanmerking komen, voorzover zij overeenkomen met de financiële opbrengsten van de gewone kasmiddelen van de scheepvaartonderneming in verband met de uitvoering van in aanmerking komende activiteiten. Indien de financiële opbrengsten afkomstig zijn van uitzonderlijke liquiditeiten van de scheepvaartonderneming of indien het langetermijnbeleggingen betreft of indien ze betrekking hebben op middelen verkregen uit niet in aanmerking komende activiteiten, is de Commissie van mening dat de inkomsten niet in aanmerking kunnen komen voor de forfaitaire vaststellingsregeling.
- (141) De Commissie beschouwt bijgevolg het opnemen van de inkomsten uit kortetermijnbeleggingen van het bedrijfskapitaal als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voorzover deze inkomsten overeenstemmen met de financiële opbrengsten van de normale kasmiddelen van de scheepvaartonderneming welke uit in aanmerking komende activiteiten zijn verkregen.

5.3.2.5. „Shipbrokerage”-activiteiten voor rekening van eigen schepen

- (142) De shipbrokerage-activiteit bestaat erin in een haven voor rekening van een rederij ladingen te zoeken en de belangen van deze laatste te verdedigen. De shipbrokerage-activiteit voor eigen rekening bestaat erin in een haven extra ladingen te zoeken ter aanvulling van de lading van eigen schepen.

⁽³⁴⁾ Beschikking van de Commissie van 11 december 2002, zaak N 504/02. Zie met name overweging 29.

⁽³⁵⁾ Beschikking van de Commissie van 16 oktober 2002, zaak N 195/02. Zie met name punt 2.8.2.

⁽³⁶⁾ Beschikking van de Commissie van 13 mei 2003, zaak N 737/02. Zie met name overweging 26.

(143) De Belgische autoriteiten hebben erop gewezen dat zij zich hebben gebaseerd op de memorie van toelichting bij de Nederlandse wet tot invoering van de forfaitaire vaststellingsregeling op basis van de tonnage⁽³⁷⁾. De Commissie herinnert eraan dat zij geen rekening kan houden met dit argument om aan te tonen dat deze activiteit in aanmerking komt.

(144) De Commissie merkt evenwel op dat deze activiteit voor de scheepvaartonderneming geen inkomsten genereert, voorzover zij een normale activiteit vormt voor een rederij die zoveel mogelijk ladingen voor haar schepen zoekt. Deze activiteit levert namelijk geen omzet verhogende toegevoegde waarde op bij de bestaande klanten van de rederij en kan dus geen aanleiding geven tot een specifieke vergoeding vanwege de nieuwe klanten die aanvullende ladingen leveren. Het gaat om een normale activiteit van een rederij die haar activa rendabel wenst te maken.

(145) Om de bovenstaande redenen beschouwt de Commissie het opnemen van de shipbrokerage-activiteit voor eigen rekening in de forfaitaire vaststellingsregeling als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

5.3.2.6. Vervreemding van exploitatiemiddelen

(146) De vervreemding van exploitatiemiddelen, zoals de exploitatievoorzieningen die voor eigen rekening worden gebruikt voor het laden en lossen van de geëxploiteerde schepen, kan worden beschouwd als een activiteit die rechtstreeks samenhangt met het zeevervoer, om dezelfde reden op basis waarvan de meerwaarden op schepen gewoonlijk onder een forfaitaire vaststellingsregeling vallen, wanneer deze naar rato van de tijd onder de forfaitaire vaststellingsregeling worden herbelegd.

(147) Hetzelfde geldt evenwel niet voor meerwaarden op kantoorgebouwen, die uiteraard uit hun aard niet voor het zeevervoer bestemd zijn. Dergelijke activa kunnen namelijk door elk ander type onderneming worden gebruikt. Indien de vervreemding geen betrekking heeft op een goed dat van nature voor zeevervoersactiviteiten is bestemd, kunnen de meerwaarden van deze verkoop niet in de forfaitaire vaststellingsregeling worden opgenomen.

(148) Het opnemen van meerwaarden die uitsluitend betrekking hebben op goederen die van nature voor zeevervoersactiviteiten bestemd zijn, is bijgevolg verenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

5.3.2.7. Conclusies inzake het in aanmerking komen van de verschillende onderzochte activiteiten

(149) Tot besluit beschouwt de Commissie de uitbreiding van de forfaitaire vaststellingsregeling tot de volgende activiteiten als onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt:

- verwante en tijdelijke activiteiten;
- de verkoop van producten die niet voor verbruik aan boord bestemd zijn, zoals luxeartikelen, enerzijds en het verlenen van diensten die niet rechtstreeks met het zeevervoer samenhangen, zoals gokspelen, speeltafels en casino's en excursies voor passagiers, anderzijds;
- inkomsten uit investeringen, wanneer deze niet overeenkomen met de opbrengst van de gewone kasmiddelen van de onderneming;
- reclame en marketing, voorzover het niet gaat om de verkoop van reclameruimte aan boord van in aanmerking komende schepen;
- „shipbrokerage”-activiteiten voor rekening van schepen van derden;
- vervreemding van exploitatiemiddelen die niet van nature voor het zeevervoer bestemd zijn.

(150) De Commissie beschouwt daarentegen de uitbreiding van de forfaitaire vaststellingsregeling tot de volgende activiteiten als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt:

- kortetermijnbeleggingsinkomsten uit het bedrijfskapitaal, voorzover deze overeenkomen met de opbrengst van de gewone kasmiddelen van de onderneming;
- reclame en marketing, voorzover deze activiteiten overeenkomen met de verkoop van reclameruimte aan boord van in aanmerking komende schepen;
- „shipbrokerage”-activiteiten voor rekening van eigen schepen;
- vervreemding van exploitatiemiddelen die van nature voor het zeevervoer bestemd zijn.

5.3.3. Verliezen van andere divisies in mindering brengen op de forfaitaire belasting

(151) De Commissie wijst erop dat zij in haar eerdere beschikkingen aangedrongen heeft op de invoering van maatregelen tegen misbruik (ook „ring-fencing”-maatregelen genoemd) die moeten voorkomen dat niet in aanmerking komende activiteiten kunnen genieten van oorspronkelijk uitsluitend voor het zeevervoer bestemde maatregelen. Dergelijke beperkende maatregelen zijn van essentieel belang om te voorkomen dat de beschermingsmechanismen voor de communautaire industrie van het zeevervoer hun geloofwaardigheid en bijgevolg hun rechtvaardiging ten aanzien van het Gemeenschapsrecht verliezen, wanneer zij worden uitgebreid tot activiteiten die niet de internationale concurrentiedruk ondergaan waaraan de zeevervoersector onderhevig is.

⁽³⁷⁾ Zie voetnoot 29.

- (152) Daarom acht de Commissie het van cruciaal belang een strikte scheiding van de boekhouding tussen in aanmerking komende activiteiten en niet in aanmerking komende activiteiten te handhaven ten behoeve van de vaststelling van de respectieve belasting ervan. Op dit beginsel is toegezien bij de andere forfaitaire vaststellingsregelingen die de Commissie heeft goedgekeurd.
- (153) De Belgische autoriteiten hebben niet kunnen aantonen dat de doorstroming tussen de maritieme divisies voor het berekenen van de belastbare winst een noodzaak was, zowel ten aanzien van de maritieme sector als ten aanzien van de overige betrokken sectoren.
- (154) De Commissie begrijpt overigens niet het door de Koninklijke Belgische Redersvereniging aangevoerde argument als zouden ondernemingen die geen scheiding hebben doorgevoerd, worden benadeeld ⁽³⁸⁾. In hun brief van 5 september 2002 hebben de Belgische autoriteiten zich er namelijk toe verbonden dat bij een onderneming die tegelijkertijd in aanmerking komende activiteiten en niet in aanmerking komende activiteiten verricht, de boekhouding wordt uitgesplitst. Een dergelijke verbintenis vormt voor de Commissie de garantie dat het beginsel van strikte scheiding van de boekhouding tussen in aanmerking komende activiteiten en niet in aanmerking komende activiteiten wordt nagekomen. De door de Koninklijke Redersvereniging beschreven situatie kan zich dus niet voordoen.
- (155) De Commissie acht het noodzakelijk een strikt gescheiden boekhouding te voeren voor in aanmerking komende activiteiten en niet in aanmerking komende activiteiten en beschouwt de bepalingen van artikel 120, paragraaf 2, van de programmawet, die toestaan eventuele verliezen van andere normaal belaste divisies in mindering te brengen op de forfaitaire vastgestelde belasting, als onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

5.3.4. Aftrek voor schepen van minder dan tien jaar oud

- (156) De Commissie neemt aan dat de Belgische autoriteiten recente schepen willen bevoordelen om de totstandkoming van een veiligere en milieuvriendelijkere vloot te bevorderen. Zij merkt evenwel op dat geen enkele door de lidstaten ingevoerde forfaitaire vaststellingsregeling op basis van de tonnage die door de Commissie is goedgekeurd, specifieke tarieven bevat die variëren naar gelang van de ouderdom van het schip.
- (157) De Commissie merkt voorts op dat, hoewel de door België vastgestelde nominale tarieven nog een vergelijking van het belastingniveau mogelijk maken met andere regelingen die de Commissie eerder voor andere lidstaten heeft goedgekeurd, dit niet langer het geval is indien voor de meest recente schepen een aftrek van 25 % of 50 % geldt. Indien dergelijke aftrekmogelijkheden worden ingevoerd, zou het belastingniveau in België zeer aantrekkelijk worden in vergelijking met de reeds in andere lidstaten ingevoerde regelingen.
- (158) De Commissie heeft in haar vroegere beschikkingen gestreefd naar een convergentie van de forfaitaire vaststellingsregelingen naar gemeenschappelijke kenmerken en naar belastingniveaus die dicht bij elkaar liggen, zoals weergegeven in bovenstaande tabel 1. Het feit dat in de communautaire richtsnoeren niet is aangegeven of een positieve discriminatie ten gunste van de meest recente schepen al dan niet in overweging kan worden genomen, ontnemt de Commissie niet haar beoordelingsvrijheid om te bepalen welke maatregelen concurrentievervalsing kunnen veroorzaken in een mate die strijdig is met het gemeenschappelijk belang. Voor de Commissie kan de invoering van verminderingen voor schepen van nul tot tien jaar oud het evenwicht verstoren dat tot dusver was bereikt tussen de lidstaten die een forfaitaire vaststellingsregeling hebben ingevoerd. De Commissie acht het dus van gemeenschappelijk belang niet toe te staan dat bepaalde forfaitaire vaststellingsregelingen al te veel afwijken van de kenmerken van de eerder goedgekeurde regelingen en met name recente schepen bevoordelen.
- (159) De Commissie is overigens van mening dat het niet noodzakelijk is in extra voordelen ten gunste van de meest recente schepen te voorzien om bij te dragen tot de doelstellingen van de communautaire richtsnoeren.
- (160) Gezien het bovenstaande is de Commissie van oordeel dat de aftrek, zoals bedoeld in artikel 119, paragraaf 2, van de programmawet, niet verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.

5.4. Beoordeling van de maatregelen die niet in verband staan met de forfaitaire vaststellingsregeling voor het zeevervoer

5.4.1. Regeling voor versnelde afschrijving van schepen die niet voor het zeevervoer bestemd zijn

- (161) De Commissie wijst er allereerst op dat de maatregel wel degelijk een steunmaatregel in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag vormt, aangezien daarbij wordt afgeweken van de artikelen 61 tot en met 64 van het Belgische Wetboek van de inkomstenbelastingen van 1992 betreffende de versnelde afschrijvingen en een afschrijvingsregeling wordt ingevoerd die nog gunstiger is dan die waarin de genoemde artikelen voorzien.
- (162) De Commissie wijst erop dat in de communautaire richtsnoeren versnelde afschrijvingen ten gunste van het zeevervoer niet worden verboden. Zij is echter van mening dat de regeling in kwestie bestaande steun vormt in de zin van artikel 1, onder b), van Verordening (EG) nr. 659/1999.

⁽³⁸⁾ Zie punt 3.1, overweging 70.

(163) De Commissie merkt evenwel op dat, buiten het zeevervoer, de diverse communautaire voorschriften die van toepassing zijn op de verschillende sectoren waarvoor deze vermindering van het registratierecht kan gelden, zoals de visserij⁽³⁹⁾ of de binnenvaart⁽⁴⁰⁾, dergelijke steunmaatregelen niet toestaan.

(164) De Commissie is van mening dat het besluit van 19 maart 2003 tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure tevens geldt als uitnodiging voor België om opmerkingen in te dienen overeenkomstig artikel 17, lid 2, van Verordening (EG) nr. 659/1999.

(165) Gezien het niet gerechtvaardigde voordeel dat deze regeling inhoudt voor schepen die geen in aanmerking komende activiteiten verrichten, acht de Commissie het noodzakelijk België terzake dienstige maatregelen voor te stellen op grond van artikel 18 van Verordening (EG) nr. 659/1999. Bij deze beschikking stelt de Commissie België dus de volgende dienstige maatregelen voor: België gaat vóór 30 juni 2005 over tot afschaffing van de toekenning van het bijzondere keuzestelsel van afschrijvingen, zoals bedoeld in artikel 121 van de programmawet, voor alle schepen die geen in aanmerking komende activiteiten verrichten. Vóór 31 december 2004 stelt België de Commissie in kennis van zijn besluit om zich aan de genoemde dienstige maatregelen te houden.

5.4.2. *Vermindering van de betaling van het registratierecht voor hypotheek op schepen die niet voor het zeevervoer zijn bestemd*

(166) Net als bij de zojuist onderzochte maatregel merkt de Commissie op dat, buiten het zeevervoer, de diverse communautaire voorschriften die van toepassing zijn op de verschillende sectoren waarvoor deze vermindering van het registratierecht kan gelden, zoals de visserij⁽⁴¹⁾ of de binnenvaart, dergelijke steunmaatregelen niet toestaan.

(167) Hoewel dergelijke investeringssteun kan worden aanvaard in het kader van de communautaire richtsnoeren, zoals de Commissie in het besluit van 19 maart 2003 heeft opgemerkt, geldt dat dus niet voor schepen die niet naar hun aard voor het zeevervoer bestemd zijn (sleepboten, baggerschepen, binnenschepen, enz.). De Commissie is derhalve van mening dat de vermindering of de vrijstelling van betaling van het registratierecht voor hypotheek op schepen die niet voor het zeevervoer bestemd zijn, met de gemeenschappelijke markt onverenigbare staatssteun vormt.

⁽³⁹⁾ Zie de richtsnoeren voor het onderzoek van de steunmaatregelen van de staten in de visserij- en aquacultuursector (PB C 19 van 20.1.2001, blz.7).

⁽⁴⁰⁾ Zie voetnoot 20.

⁽⁴¹⁾ Zie voetnoot 39.

5.4.3. *Forfaitaire winstvaststellingsregeling ten gunste van de beheerders van schepen voor rekening van derden*

(168) De Commissie stelt vast dat geen enkele belanghebbende, buiten de Koninklijke Belgische Redersvereniging, opmerkingen heeft gemaakt in verband met de regeling ten gunste van scheepsbeheerders, waarop de op 19 maart 2003 ingeleide formele onderzoeksprocedure nochtans betrekking had.

(169) De Commissie vraagt zich af of de beheerders voor rekening van derden een zeevervoersactiviteit uitoefenen. Het beheer van schepen voor rekening van derden, in een aantal landen ook „ship-management” genoemd, bestaat in België erin dat een bemanning voor een schip wordt geleverd en eventueel dat het schip wordt voorzien van de voor de voorgenomen zeevervoersactiviteiten benodigde uitrusting. De beheerder voor rekening van derden levert de rederij of de eigenaar van een schip een dienst: hij sluit inderdaad geen vervoersovereenkomst met een scheepsbevrachter. Zijn activiteit kan dus niet gelijkgesteld worden met een vervoersdienst.

(170) Volgens de nieuwe communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer, die op 17 januari 2004 bekendgemaakt zijn, kunnen scheepsmanagementbedrijven voortaan steun genieten voor de schepen waarvoor zij met het personeelsbeheer en het technische beheer in hun geheel zijn belast⁽⁴²⁾. Dergelijke bedrijven komen alleen in aanmerking, indien zij met de volledige verantwoordelijkheid voor de exploitatie van het schip en met alle door de ISM-code⁽⁴³⁾ opgelegde plichten en verantwoordelijkheden zijn belast. De Commissie kan bijgevolg slechts steun toestaan aan de beheerders van schepen die aan de voorwaarden van de nieuwe communautaire richtsnoeren voldoen.

(171) Met betrekking tot het belastingniveau voor beheerders van schepen voor rekening van derden neemt de Commissie er, op basis van enkele door de Belgische autoriteiten verstrekte cijfers, nota van dat bij gelijke vloottonnage de omzet voor een beheerder veel lager is dan voor een reder, alleen al door de kapitaalkosten die de reder moet dragen

⁽⁴²⁾ Zie met name punt 3.1 van de communautaire richtsnoeren: „Vermeldenswaard is ook dat, terwijl in de EU gevestigde zeevaartmaatschappijen de natuurlijke begunstigen zijn van bovengenoemde belastingregelingen, dezelfde bepalingen ook kunnen gelden voor bepaalde in de Gemeenschap gevestigde scheepsmanagementbedrijven. Scheepsmanagementbedrijven zijn organisaties die verschillende soorten diensten aan reders verlenen, zoals technisch toezicht, aanwerving en opleiding van personeel, personeelsbeheer en scheepsexploitatie. In sommige gevallen worden scheepsmanagers met zowel het technische als het personeelsbeheer van schepen belast. In dit geval fungeren zij, voorzover het de vervoersactiviteiten betreft, als klassieke „reders”. Bovendien kent deze sector, net als de zeevaart, een scherpe en steeds feller wordende concurrentie op internationaal niveau. Daarom lijkt het een goede zaak de mogelijkheid van belastingverlichting uit te breiden tot de genoemde categorie scheepsmanagers.”

⁽⁴³⁾ „ISM-code”: International Management Code for the Safe Operation of Ships and for Pollution Prevention, vastgesteld door de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) in resolutie A.741(18).

en de beheerder niet. Volgens het door de Belgische autoriteiten verstrekte voorbeeld zou voor een schip van het type Very Large Crude Carrier (VLCC) de omzet van een beheerder zich verhouden tot die van een reder als één tot honderd. Uit hetzelfde voorbeeld blijkt dat indien de beheerder aan een forfaitaire vaststellingsregeling wordt onderworpen met dezelfde tarieven als die welke voor de reder gelden, zijn forfaitaire belasting aanzienlijk hoger zou zijn dan volgens de normale regeling voor vennootschapsbelastingen. De Commissie is van mening dat indien deze constatering kan worden gestaafd met een grondigere studie naar de verhouding tussen de respectieve omzetcijfers van beide beroepen in kwestie voor gelijkwaardige schepen, het inderdaad logisch zou zijn dat voor beheerders lagere belastingtarieven gelden dan voor reders. Bij gebrek aan een dergelijke studie is de Commissie van mening dat zij op basis van de thans beschikbare gegevens in dit stadium geen verhouding van één tot tien kan aanvaarden in de belastingtarieven op basis van de tonnage tussen rederijen en scheepsmanagementbedrijven.

(172) Gezien de bovenstaande overwegingen en de beschikbare informatie is de Commissie van oordeel dat een forfaitaire vaststellingsregeling ten gunste van beheerders van schepen voor rekening van derden, een vaststelling op basis van de tonnage van de zeeschepen waarover het beheer wordt gevoerd, met de gemeenschappelijke markt verenigbaar is, indien de tarieven met betrekking tot de tonnage dezelfde zijn als die welke voor zeevervoerondernemingen gelden en indien de betrokken beheerders tegelijkertijd belast zijn met het technische en personeelsbeheer van de schepen, overeenkomstig de vereisten in de op 17 januari 2004 bekendgemaakte richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer.

6. CONCLUSIES

(173) Tot besluit is de Commissie voor wat betreft de forfaitaire winstvaststellingsregeling ten gunste van rederijen, zoals vastgesteld bij de programmawet van 2 augustus 2002, van oordeel dat:

- a) de invoering van een tarief van 0,05 EUR per schijf van 100 ton boven de 40 000 ton (artikel 119, lid 1, van de programmawet) verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt, op voorwaarde dat de betrokken schepen nieuw zijn of anders ten minste gedurende de laatste vijf jaar onder de vlag van een derde land geregistreerd zijn;
- b) de uitbreiding van de forfaitaire winstvaststellingsregeling (artikel 115, lid 2, van de programmawet) tot de inkomsten uit de volgende activiteiten onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt:

— verwante en tijdelijke activiteiten;

— de verkoop van producten die niet voor verbruik aan boord bestemd zijn, zoals luxeartikelen, energiszijds en het verlenen van diensten die niet rechtstreeks met het zeevervoer samenhangen, zoals gokspelen, speeltafels en casino's en excursies voor passagiers, anderszijds;

— kortetermijnbeleggingen van het bedrijfskapitaal, wanneer deze niet overeenkomen met de opbrengst van de gewone kasmiddelen van de onderneming welke uit in aanmerking komende activiteiten zijn verkregen ⁽⁴⁴⁾;

— reclame en marketing, voorzover het niet gaat om de verkoop van reclameruimte aan boord van in aanmerking komende schepen;

— „shipbrokerage”-activiteiten voor rekening van schepen van derden;

— vervreemding van exploitatiemiddelen die niet van nature voor het zeevervoer bestemd zijn.

c) de uitbreiding van de forfaitaire vaststellingsregeling (artikel 115, lid 2, van de programmawet) tot de inkomsten uit de volgende activiteiten verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt:

— kortetermijnbeleggingen van het bedrijfskapitaal, voorzover deze overeenkomen met de opbrengst van de gewone kasmiddelen van de onderneming welke uit in aanmerking komende activiteiten zijn verkregen ⁽⁴⁵⁾;

— reclame en marketing, voorzover deze activiteiten overeenkomen met de verkoop van reclameruimte aan boord van in aanmerking komende schepen;

— „shipbrokerage”-activiteiten voor rekening van eigen schepen;

— vervreemding van exploitatiemiddelen die van nature voor het zeevervoer bestemd zijn.

d) het in mindering brengen, op de forfaitair vastgestelde belasting op basis van de tonnage, van de verliezen van de andere divisies die voor het betreffende boekjaar niet op de winsten van enige andere divisie van de onderneming in mindering zouden kunnen zijn gebracht (artikel 120, lid 1, van de programmawet), onverenigbaar is met de gemeenschappelijke markt;

⁽⁴⁴⁾ De in aanmerking komende activiteiten zijn beschreven in punt 2.8.2, overwegingen 66 tot en met 75, van het besluit van 19 maart 2003 en in overweging 173, onder c), van deze beschikking.

⁽⁴⁵⁾ Zie voetnoot 44.

e) de verlaagde tarieven die worden gebruikt voor de berekening van de forfaitaire belasting op schepen van minder dan tien jaar oud (artikel 119, lid 2, van de programmawet), onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt.

(174) Voor de belastingmaatregelen buiten de regeling inzake forfaitaire vaststelling van de belastbare winst voor rederijen is de Commissie van oordeel dat met de gemeenschappelijke markt onverenigbaar zijn:

— de bijzondere afschrijvingsregeling, zoals bedoeld in artikel 121 van de programmawet, voor alle schepen die niet voor in aanmerking komende activiteiten worden gebruikt;

— de verminderingen, voor schepen die niet voor het zeevervoer zijn bestemd, van het registratierecht voor hypotheek op niet voor het zeevervoer bestemde schepen.

(175) De Commissie kan niet, alleen op basis van de informatie waarover zij thans beschikt, de forfaitaire vaststellingsregeling ten gunste van de beheerders van schepen voor rekening van derden, zoals bedoeld in artikel 124 van de programmawet, met de gemeenschappelijke markt verenigbaar achten. Deze overweging kan eventueel in een toekomstige beschikking van de Commissie worden herzien op basis van een nieuwe aanmelding en meer volledige en terzake doende gegevens.

(176) De Commissie acht daarentegen met de gemeenschappelijke markt verenigbaar de forfaitaire vaststellingsregeling ten gunste van de beheerders van schepen voor rekening van derden, op voorwaarde dat de tarieven met betrekking tot de tonnage dezelfde zijn als die welke voor zeevervoersondernemingen gelden en dat de beheerders in kwestie tegelijkertijd zorg dragen voor het personeelsbeheer en het technische beheer van de schepen, overeenkomstig de vereisten in de op 17 januari 2004 bekendgemaakte communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer.

(177) Deze beschikking is onmiddellijk uitvoerbaar, ook voor wat betreft de terugvordering van eventuele onrechtmatig verleende individuele steun, onverminderd de mogelijkheid dat laatstgenoemde steun in voorkomend geval niet als staatssteun dient te worden beschouwd omdat niet is voldaan aan de vier in artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag uiteengezette criteria of dat de steun verenigbaar met de gemeenschappelijke markt kan worden geacht op grond van de eigen kenmerken ervan,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De fiscale maatregelen opgenomen in de Belgische programmawet van 2 augustus 2002 waarvoor bij het besluit van de Commissie van 19 maart 2003 een formele onderzoeksprocedure is ingeleid, zijn staatssteunmaatregelen in de zin van artikel 87, lid 1, van het Verdrag.

Artikel 2

De invoering, in de forfaitaire winstvaststellingsregeling ten behoeve van rederijen, van een verlaagd tarief van 0,05 EUR per 100 ton voor het gedeelte boven de 40 000 ton is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt op voorwaarde dat schepen van meer dan 40 000 ton waarvoor dit verlaagde tarief kan gelden nieuw zijn of gedurende de vijf jaar die aan de aanvang van hun onderwerping aan de forfaitaire vaststellingsregeling voorafgaan, onder de vlag van een derde land zijn geregistreerd.

Artikel 3

1. Inkomsten uit de volgende activiteiten komen niet in aanmerking voor de forfaitaire winstvaststellingsregeling ten behoeve van rederijen:

- a) verwante en tijdelijke activiteiten;
- b) de verkoop van producten die niet voor verbruik aan boord bestemd zijn, zoals luxartikelen, en het verlenen van diensten die niet rechtstreeks met het zeevervoer samenhangen, zoals gokspelen, speeltafels en casino's en excursies voor passagiers;
- c) kortetermijnbeleggingsinkomsten uit het bedrijfskapitaal, wanneer deze niet overeenkomen met de opbrengst van de gewone kasmiddelen van de onderneming welke uit in aanmerking komende activiteiten zijn verkregen;
- d) reclame en marketing, voorzover het niet gaat om de verkoop van reclameruimte aan boord van in aanmerking komende schepen;
- e) „shipbrokerage“-activiteiten voor rekening van schepen van derden;
- f) vervreemding van exploitatiemiddelen die niet van nature voor het zeevervoer bestemd zijn.

Het opnemen ervan in de forfaitaire winstvaststellingsregeling ten behoeve van rederijen is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

2. Inkomsten uit de volgende activiteiten komen in aanmerking voor de forfaitaire winstvaststellingsregeling ten behoeve van rederijen:

- a) kortetermijnbeleggingsinkomsten uit het bedrijfskapitaal, voorzover deze overeenkomen met de opbrengst van de gewone kasmiddelen van de onderneming welke uit in aanmerking komende activiteiten zijn verkregen;
- b) reclame en marketing, voorzover deze activiteiten overeenkomen met de verkoop van reclameruimte aan boord van in aanmerking komende schepen;
- c) „shipbrokerage“-activiteiten voor rekening van eigen schepen;
- d) vervreemding van exploitatiemiddelen die van nature voor het zeevervoer bestemd zijn.

Het opnemen ervan in de forfaitaire winstvaststellingsregeling ten behoeve van rederijen is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt, mits aan de in dit lid genoemde voorwaarden is voldaan.

Artikel 4

Het in mindering brengen, op de forfaitair vastgestelde belasting op basis van de tonnage ten behoeve van rederijen, van de verliezen van andere divisies van de belaste onderneming die niet aan de forfaitaire belasting zijn onderworpen, is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

Artikel 5

De verlagingen van de belastingtarieven in het kader van de forfaitaire winstvaststelling ten behoeve van rederijen voor schepen van minder dan tien jaar oud zijn onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

Artikel 6

De toepassing van de regeling voor versnelde afschrijving voor schepen op schepen die niet naar hun aard voor het zeevervoer bestemd zijn, is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

Aan België worden als dienstige maatregelen voorgesteld, vóór 30 juni 2005 het bijzondere keuzestelsel dat van toepassing is op afschrijvingen, af te schaffen voor alle schepen die niet naar hun aard voor het zeevervoer bestemd zijn.

België stelt de Commissie vóór 31 december 2004 in kennis van zijn besluit zich aan de genoemde dienstige maatregelen te houden.

Artikel 7

De vermindering of vrijstelling van betaling van het registratierecht voor hypotheke op schepen die niet naar hun aard voor het zeevervoer bestemd zijn, is onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt.

Artikel 8

De forfaitaire winstvaststellingsregeling op basis van de tonnage ten gunste van de beheerders van schepen voor rekening van derden is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt, op voorwaarde dat de beheerders in kwestie tegelijkertijd zorg dragen voor het personeelsbeheer en het technische beheer van de schepen, overeenkomstig het bepaalde in de geldende communautaire richtsnoeren betreffende staatssteun voor het zeevervoer en dat de tarieven met betrekking tot de tonnage dezelfde zijn als die welke voor zeevervoerondernemingen gelden.

Artikel 9

België deelt de Commissie binnen twee maanden vanaf de kennisgeving van deze beschikking mee welke maatregelen het heeft genomen om de programmawet van 2 augustus 2002 met deze beschikking in overeenstemming te brengen en om in voorkomend geval over te gaan tot terugvordering van de onverenigbare steun die onrechtmatig ter beschikking zou zijn gesteld op basis van de genoemde programmawet. De rente wordt berekend overeenkomstig Verordening (EG) nr. 794/2004 van de Commissie ⁽⁴⁶⁾, en met name de artikelen 9, 10 en 11.

Artikel 10

Deze beschikking is gericht tot het Koninkrijk België.

Gedaan te Brussel, 30 juni 2004.

Voor de Commissie

Loyola DE PALACIO

Vice-voorzitter

⁽⁴⁷⁾ PB L 140 van 30.4.2004, blz. 1.